

VEAIC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

Citiți în pag. 2-a

SINGUR PRINTRE AUTOMATE

DIN SUMAR :

- Copiii și suprasarcinile secolului nostru
- Electricitate din căldură ● Imposibilul — posibil ● Avatarurile Terrei ● Atenție, colecționari! ● Pagina de umor

20

ANUL XXVII

(1418)

19 MAI 1972

În ultimii ani s-au făcut mari pași înainte în teoria și principiile construirii unui cât mai modern sistem de comandă. Antrenați, însă, mai ales în realizarea de mașini electronice de calcul și de alte mijloace tehnice, specialiștii scapă deseori din vedere imensele posibilități încă nefructificate ale omului inclus și el în sfera comenzii. Uneori, ei dau falsa impresie că ar fi de ajuns să se facă apel la o mașină de calcul modernă sau ca sistemul de comandă să fie împinșit cu cele mai noi mașini electronice, pentru ca problema perfecționării continue a comenzii să se re-

solve de la sine. Această minimalizare a rolului „conducătorilor” și al „celor conduși” împiedică însă utilizarea întregii capacități a mijloacelor tehnice amintite.

Așa stînd lucrurile, de cîtva timp în cercurile de specialitate se discută mult asupra celor mai bune soluții pentru perfecționarea sistemelor de comandă. Printre cei care situează în prim plan rolul omului în sistemul de comandă se numără și cunoscutul specialist sovietic, acad. V. Trapeznikov. Iată punctul său de vedere.

Documentar

SINGUR PRINTRE AUTOMATE

Omul este o verigă de însemnătate excepțională, poate de cea mai mare însemnătate, în sistemul de comandă. El este cuprins și acționează în diverse sfere, la diverse „etaje” ale sistemului: manevrează mașini, luînd în situații dificile hotărîri decisive etc. Dar, verigă activă a conducerii, omul are în același timp și scopuri și dorinți proprii care nu coincid totdeauna cu țelurile sistemului concret în cadrul cărui acționează. În orice moment el poate să dorească ceva, să respingă ceva și de aceea are uneori comportări surprinzătoare pentru organizatorii unui sistem. Pe de altă parte, însă, omul are și o mare putere de adaptare, pe plan psihic și fiziologic, la orice situație, împrejurare care nu trebuie neglijată de proiectanții unui sistem.

Relația

om-mașină-mașină

În același timp cu generalizarea și, implicit, complicarea sistemelor comandate, omul va încredința mașinilor automate un cerc tot mai vast de probleme, ceea ce înseamnă că el va avea nevoie și de condiții tot mai bune de muncă, precum și de instalații de comandă care să țină seama la maximum de particularitățile sale. Altminteri, omul ar trebui să se „acomodeze” cu sistemul proiectat.

În legătură cu cele de mai sus se ridică, însă, câteva întrebări: cum ar trebui organizată structura unei comenzi cu distribuție corectă a funcțiilor între om și automat; cum ar trebui organizate, în general, raporturile om-mașini-automate; cum ar putea fi determinat omul să se „străduiască din toate puterile”?

Înainte însă de a căuta răspunsul la ele să mai lămurim o situație. Activitatea omului în cadrul sistemelor de comandă poate fi împărțită în două mari domenii: comanda sistemelor tehnice (agregate de producție, avioane etc) și comanda unor sisteme social-economice. În primul caz omul, înarmat cu mijloace tehnice (mașini), comandă agregate, avioane, nave etc. Aceste relații pot fi cuprinse în formula: om-mașină-mașină. În sistemele social-economice omul utilizează mijloacele tehnice pentru prelucrarea unor hotărîri, conduce colectivități umane etc, relații care se înscriu de astă dată în formula om-mașină-om.

Să începem cu comanda sistemelor tehnice. În acest caz omul-operator urmărește, în interacțiunea sa cu agregatul pe care îl comandă, respectarea unui anume regim și adoptarea unor măsuri de prevenire sau înlăturarea avariilor. De cea mai mare însemnătate este de aceea o însușire ca priceperea de a lua, în situații dificile, hotărîri pe baza unor analogii depărtate și a particularităților cunoscute ale obiectului dat. Pornind de la acest adevăr s-a văzut că omul îndeplinește cel mai bine o categorie de funcții ca: descoperirea unor avarii neprevăzute și luarea unor hotărîri raționale, înlocuirea cu propria-i persoană a dispozitivelor automate în caz de defectare a acestora, deservirea tehnică etc. Există apoi un număr de funcții care pot fi îndeplinite atât de om cât și de mașinile automate. Acestea sînt: comanda logică, comanda în situații de vîrf etc.

Să vedem însă și cum înfruntă starea psihologică a omului asupra calității comenzii. Știind că oricînd este posibilă o avarie în sistemul de lucru de care răspunde, operatorul se află într-o permanentă tensiune. Pulsul său poate ajunge deseori pînă la 160 de bătăi pe minut, iar spre sfîrșitul programului de muncă operatorul este total extenuat. Or tensiunea permanentă și, în general, excitanții psihici de orice fel care-i pot

înfruntă negativ echilibrul, în afară de faptul că se soldează cu o oboseală pronunțată, diminuează și siguranța muncii operatorului. E elocventă în acest sens următoarea situație: pe măsura obișnuirii operatorilor cu activitatea respectivă, durata soluționării problemelor de comandă ar trebui în mod firesc să scadă. Cu toate acestea, în cursul unor experiențe, s-a observat la toți operatorii o creștere a ei. Explicația acestei situații ciudate? Subiecții-operatori erau studenți și se aflau tocmai la începutul unei sesiuni de examene. Această tensiune psihică suplimentară le zdruncinase echilibrul. La sfîrșitul sesiunii, subiecții au revenit însă la vechea stare.

Din cele de mai sus decurge pentru proiectanți concluzia că operatorii trebuie plasați în condiții care să le dea un

perfectă a sistemelor de comandă și să o bazăm pe un principiu ierarhic.

Pe treapta cea mai de jos ar urma să se situeze astfel regulatorii automați pentru menținerea regimului necesar. Ei ar trebui să primească sarcina regimului de la nivelul imediat superior, în conformitate cu țelurile pe care le urmărește el. La rîndul său, nivelul imediat superior ar trebui să primească sarcina de la un nivel și mai înalt, care acționează în conformitate cu niște țeluri mai generale etc. Numărul nivelurilor ierarhice ar urma să fie în funcție de complexitatea sistemului. Împărțirea pe etaje trebuie să aibă astfel în vedere precizarea de scopuri și criteriul pentru fiecare din ele și distribuția corectă a funcțiilor între om și mașinile automate.

Luarea unor hotărîri și acționarea sistemului comandat la etajele inferio-

rii, cu țeluri proprii, care influențează sistemul în ansamblu și complică mult munca de comandă.

Să cităm pentru exemplificare problema informațiilor. În sistemele social-economice informația este, de obicei, introdusă de om sub formă de ordine, dispoziții etc. Volumul informațiilor utile introduse într-un sistem este determinat de cunoștințele omului, cu alte cuvinte de calificarea sa, de stăpînirea unor metode și mijloace de comandă științifice. Se poate întîmpla, însă, ca un om să știe cum trebuie să conducă, să poată manevra mașini electronice de calcul, să înțeleagă ce informații sînt necesare în vederea conducerii, dar să nu facă eforturi prea mari în această direcție... Căci străduința omului este condiționată pe de o parte de educația lui ideologico-politică și de disciplină, iar pe de altă parte de inițiativă.

Or, inițiativa umană nu slujește întotdeauna colectivitatea. Ea poate fi conformă cu scopurile sistemului, îi poate fi utilă, dar poate fi și necorespunzătoare, mai mult îi poate dăuna...

Inițiativa corect canalizată și combinată cu disciplina sporește însă esențial volumul de informații utile pentru conducere și, evident, face să crească eficiența sistemului de comandă.

Așadar, sistemul de comandă trebuie în așa fel organizat, trebuie să existe asemenea „reguli de acțiune”, omului trebuie să-i fie create asemenea condiții încît el să dorească să vădească numai o inițiativă utilă.

Se știe că nici un tip de conducere nu poate fi conceput fără unități de măsură corespunzătoare. De aceea prima cerință față de un sistem este alegerea corectă a unităților de măsură, a criteriilor de apreciere a muncii de conducere. Fiecare este cointerestat în alegerea sistemelor de unități, întrucît pe baza lor este măsurată, apreciată și stimulată munca sa.

A doua problemă strîns legată de stimularea omului la o inițiativă utilă societății este utilizarea în practică a așa-numitei „reacții” sau legături inverse. O legătură inversă slabă în afară de faptul că încetinește ritmul creșterii producției diminuează și „calitatea” oamenilor cuprinși în sfera conducerii.

În sfîrșit, o ultimă problemă este aceea a utilizării posibilității de a discuta în contradictoriu situațiile ivite în sistemele de conducere. Acest fel de discuții sînt un mijloc sigur de activizare a inițiativei umane.

După toate acestea putem, cred, conchide că omul este cea mai importantă resursă a sistemului de comandă, iar mobilizarea tuturor rezervelor sale psihologice, o dată cu utilizarea celor mai moderne mijloace de comandă, poate grăbi considerabil progresul tehnico-științific.

Acad. V. Trapeznikov

documento.

documentar docum
entiar documentar de
documentar document
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Față în față cu mașina

calm desăvîrșit. Știind că cel mai mult îi neliniștește pe operatori așteptarea unei posibile avarii, ar trebui organizată o prognoză sistematică a deranjamentelor probabile ale sistemului. Este un lucru care se poate realiza dat fiind că în majoritatea cazurilor deranjamentele iau naștere treptat. Un mijloc util de pronosticare a deranjamentelor ar putea fi „controlul sporadic”.

În vederea unei cât mai bune folosiri a posibilităților operatorilor o mare însemnătate o are și structura sistemelor de comandă. În general există două tendințe în construirea acestor sisteme: centralizarea, care tinde să lase toate funcțiile de comandă mașinilor electronice de calcul și descentralizarea, care presupune o alcătuire ierarhică a sistemelor de comandă.

Se pare că nu întîmplător, așt la om cât și la multe animale, sistemul nervos este construit pe principiul ierarhiei: organismul are centri nervoși locali care asigură comanda mișcărilor tipice ale diferitelor părți ale corpului, iar sistemul nervos central își asumă numai coordonarea generală. Pe deasupra, și creierul are sectoare care se pot înlocui reciproc, în caz că într-unul din ele survine o dereglare. Toate acestea asigură sistemului de comandă al organismelor vii o mare siguranță în funcționare, chiar în cazuri cînd această funcționare are o durată de o sută de ani, adică de milioane ore. Încît n-ar strica să preluăm de la natura organizarea atât de

re pot fi de obicei realizate de către mașinile automate; pe măsura creșterii nivelului ierarhic, aceste sarcini urmează, însă, a fi preluate în tot mai mare măsură de om. Prelucrarea informațiilor necesare pentru adoptarea unei hotărîri trebuie făcută, la toate nivelurile, de automate.

În felul acesta s-ar realiza, în comanda sistemelor tehnice, o distribuție generală a funcțiilor între om și mașinile automate. Ar trebui, totuși, studiată mai de aproape comportarea omului în interacțiune cu mijloacele tehnice de comandă, capacitatea lui de a recepționa și prelucra informațiile și de a perfecționa mijloacele tehnice. O mare însemnătate o au și studiile asupra celor mai raționale repartizări a funcțiilor între om și mașinile automate, ca și experiențele de modelare a unor sisteme cu participarea operatorilor ca părți ale sistemelor de comandă.

...și aceea om-mașină-om

Și acum să ne întoarcem la sistemele social-economice. Și acestea sînt în foarte mare măsură subordonate legilor de reglementare care acționează în sistemele tehnice. De aceea o sumă de principii ale teoriei reglementării elaborate pentru sistemele tehnice pot fi aplicate și sistemelor social-economice. Dar în acest din urmă caz omul acționează ca

Actualitatea
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală

LA ORDINEA ZILEI

Avionul
deceniului nostru

Dezvoltarea aviației civile a fost în totdeauna însoțită de o creștere a numărului călătorilor transportați la bordul avioanelor. Dar în ultimii ani a fost tot mai evident că, pentru un nou salt înainte, o simplă sporire a numărului de locuri n-ar mai fi suficientă. Încît s-au căutat cu înfrigurare alte soluții, care să îngăduie articularea volumului crescînd al transporturilor cu organizarea întregului sistem al transporturilor. Așa s-a născut ideea organizării transporturilor aeriene pe baza tipului de transport cu autobuze sau ideea aerobuzelor.

În același timp, această idee a fost stimulată și de dorința călătorilor de a nu mai pierde tot atîta timp înainte și după zbor cît pentru călătoria propriuzisă. Căci, se știe, sporirea continuă a vitezei avioanelor reduce mult din durata călătoriilor, dar timpul total cerut de călătorii cu avionul descreștea totuși prea încet.

În sfîrșit, o altă rațiune care a impulsionat cercetările asupra aerobuzelor a fost aceea de a face să crească eficiența economică a transporturilor. Ceea ce înseamnă, în primul rînd, reducerea numărului de tipuri de avioane într-adevăr, astăzi există aparate pentru rute lungi, medii și scurte, aparate mari și mici, de concepție foarte nouă și clasice. Această diversitate de tipuri scumpește mult costul parcului de avioane și întreținerea sa. În consecință, s-a căutat un aparat cu o vastă gamă de aplicații: aerobuzul.

Cea mai exactă definiție a acestuia este: un aparat pentru zboruri pe distanțe medii, cu un mare efect economic și un mare confort. Aerobuzul este chemat să micșoreze la maximum timpul cheltuit de călător înainte și după zbor și să răspundă la noile exigențe de organizare a transporturilor. Din punct de vedere pur tehnic, aerobuzul este un avion greu, cu un fuselaj lung și larg. Autonomia sa de zbor este relativ mică. Dar randamentul său comercial trebuie să întrecă mult pe acela al avioanelor de linie din „generațiile” precedente.

Așa se explică desigur și de ce nici un alt tip de avion n-a fost precedat de o atît de lungă elaborare și de atît de aprinse discuții. Totul era conțesat: capacitatea de încărcare a aparatului și autonomia de zbor, numărul și amplasarea motoarelor, dimensiunile și forma fuselajului. În sfîrșit, cum eficiența economică se afla într-un raport direct proporțional cu confortul oferit — cu condiția însă ca acest confort să nu împietzeze asupra greutateii avionului, a volumului fuselajului, ceea ce ar reduce efectul economic — s-a făcut apel la cele mai ingenioase soluții pentru crearea de fotolii cît mai funcționale, pentru o cît mai bună condiționare a aerului, pentru interioare cît mai agreabile și, desigur, pentru crearea unor spații de înmagazinare cît mai mari pentru bagaje, în așa fel încît pasagerii să poată lua cu ei aceleași bagaje pe care le iau cînd utilizează trenul.

Încercînd să împace toate aceste deziderate, inginerii francezi, olandezi și vest-germani care au colaborat la crearea unui tip de aerobuz — acest „avion al deceniului opt”, cum îl numea recent Viktor Șeinin, un cunoscut specialist sovietic, laureatul Premiului Lenin — s-au oprit la o schemă cu două motoare pentru avioane de

120—140 de tone și o autonomie de zbor de 2100 de kilometri. Americanii au elaborat o schemă cu trei motoare (180—200 de tone și respectiv 4300 de kilometri). După părerea lui Viktor Șeinin, un aerobuz de 180—200 de tone poate fi foarte economic cu patru motoare avînd o greutate specifică mică și un consum redus de carburanți, în-dici ridicăți de durată și fiabilitate.

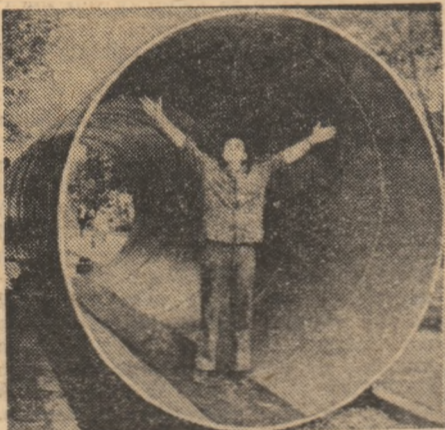
Din aceste concepții diferite vor rezulta, desigur, aparate ce se vor deosebi între ele, deși vor pleca de la aceleași principii generale.

INDUSTRIA EXTRACTIVA

Gazele
de la Orenburg

Pînă în ultimul timp, unul din cele mai importante centre industriale ale U.R.S.S., Uralul, nu posedă gaze naturale proprii. Acestea erau aduse la fața locului printr-o conductă, tocmai din Asia Centrală. Dar în 1966, cu prilejul unor foraje, la 25 km de Orenburg, în Uralul de Sud, a fost descoperit un nou și bogat zăcămintă a cărui studiere de către specialiști a dus la rezultate remarcabile. Între altele rezervele de combustibil depistate sub stepele Orenburgului sînt evaluate la uriașă cifră de un bilion șase sute de miliarde metri cubi, ceea ce înseamnă că industria Uralului va putea fi alimentată cu gaze ieftine un foarte mare număr de ani. Și nu numai Uralul, ci și o serie de alte centre industriale din zona europeană a Uniunii Sovietice.

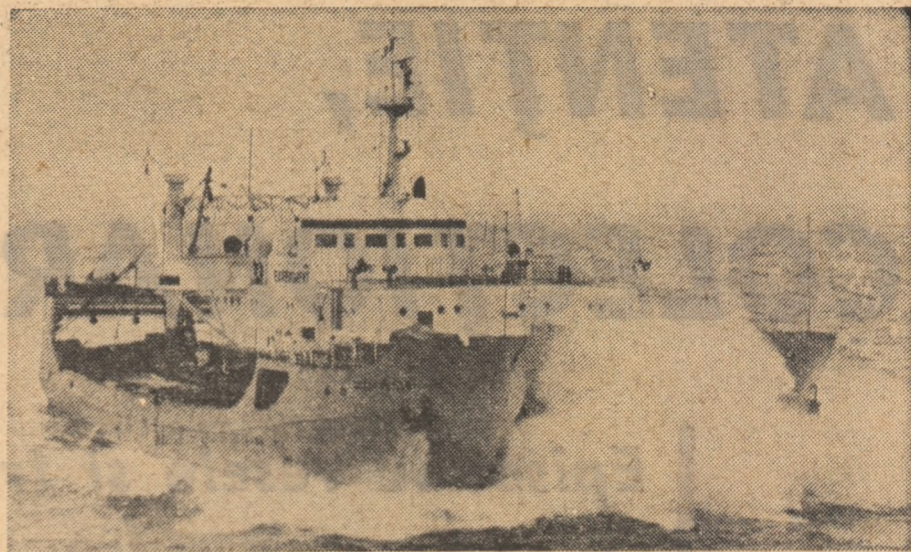
Abordarea exploatării zăcămintului nu era, totuși, de fel simplă. Gazele naturale din Orenburg, bogate în materii prime chimice prețioase, au un

O conductă care, deși îngropată, este totuși la înălțime. Diametrul, 2,5 metri!

mare procent de hidrogen sulfurat. Încît cum să fie ele captate, și cum să fie transportate? În acest domeniu, cu o singură excepție, la Lacq, în Franța, practica mondială nu cunoștea precedente. Și apoi conducta franceză are numai cîteva zeci de kilometri, în timp ce cea sovietică, chiar după calculele cele mai modeste, necesită cinci sute. Pe acest parcurs, o presiune anormală, apariția unor temperaturi scăzute ca și hidrații corozivi ar putea afecta instalațiile.

Problema a fost studiată de cercetători din zeci de institute de specialitate. Esențialul era micșorarea „agresivității” gazelor. În care scop s-a recurs la secare, deoarece umiditatea transformă hidrogenul sulfurat în acizi capabili să corodeze și să distrugă metalul. În primul rînd a fost, astfel, conceput un echipament puternic și compact

Vor avea catamaranele viitor? În fotografia noastră, noul catamaran sovietic „Eksperiment”

Foto: A. Kamasevici (APN)

destinat unui colector pentru secarea gazelor în doi timpi. După care, în locul vechilor linii tehnologice pentru 300-400 milioane m³ de gaz anual, savanții și constructorii au conceput altele noi, fiecare pentru un miliard. Funcționarea puțurilor a fost automatizată, ele fiind dotate, în vederea asigurării securității, cu dispozitive de întrerupere situate la 1500-1800 m. Pereții tuburilor conductei au fost realizați dintr-un oțel extrem de rezistent, iar pe traseu au fost prevăzute robinete automate cu o mare siguranță în funcționare.

POMICULTURĂ

De ce nu îngheață
copacii

Copacii și arbuștii din zonele temperate și nordice ocupă un loc deosebit între plantele superioare: în condiții naturale, îngheață la temperaturi coborîte pentru ca apoi să se dezghețe, fără a avea însă de suferit din această cauză. În Siberia, de pildă, unde se înregistrează temperaturi de -50, -60 sau chiar -70 de grade arborii suportă stoici iernile cele mai aspre. Un specialist japonez afirma recent că copacii și arbuștii ar putea fi și congelați în 196 grade Celsius, încît ar ajunge să „zângăne ca sticla”, dar n-ar muri. Ramurile salciei suportă congelarea în heliu lichid chiar pînă la temperaturi de minus 269 de grade.

O seamă de specialiști cred că secretul rezistenței la ger a copacilor ar trebui căutat într-un „hormon” de protecție împotriva înghețului, care ar preveni distrugerea albuminelor din celule.

La copacii bine pregătiți pentru această dificilă încercare, primul și cel mai important stadiu al protecției împotriva înghețului începe cu apariția „hormonului” protector care ia naștere în frunze chiar din primele săptămîni de toamnă, cînd zilele devin mai scurte, iar nopțile mai lungi. Această substanță „impulsionează” începerea unor procese chimice și fizice în celulele vii ale copacului, care apără de pieire albumina celulară.

Un corn care de la începutul toamnei a fost complet curățat de frunze n-a putut rezista la ger din cauză că a fost lipsit tocmai de organul care culege din exterior „informații” asupra scurtării zilelor și le transformă într-o substanță chimică de apărare. Dar cînd pe fiecare ramură a unor copaci observați au fost lăsate fie și numai două frunze, ele au fost suficiente pentru formarea substanței antigenice. Nu poate încăpea prin urmare nici un fel de indoială asupra existenței unei substanțe de protecție împotriva înghețului. Dar această adaptare la frig nu este totuși decît un prim pas către dobîndirea imunității la ger. Căci dacă temperatura continuă să scadă, intră în acțiune alte mecanisme, care nu mai sînt, însă, acționate de un „impuls chimic”. Măsurînd temperatura copacilor, specialiștii au constatat că unii din ei, după ce țesuturile le-au ajuns la minus zece grade, nu se mai răcesc mai departe cî, dimpotrivă, încep să se încălzească. De unde au tras concluzia că o parte a apei care a rămas în copaci continuă să se cristalizeze, eliberînd astfel căldura care încălzește copacul. Și numai cînd temperatura scade foarte mult, dispar și ultimele funcții protectoare ale copacilor.

TRANSPORTURI

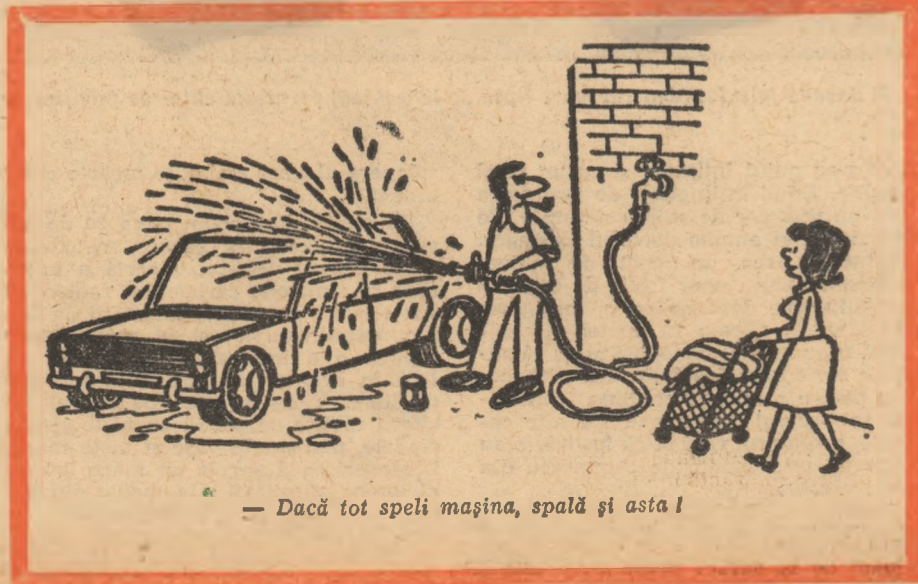
Un metro
cu probleme

Acum șase ani puteau fi văzute la Tbilisi niște șantiere neobișnuite, care semănau cu mușuroaiele de cîrțițe. Sub ele lucrau muncitorii de la „Tbilistunnel-stroi”, care începuseră să construiască al 35-lea metro din lume și, pe atunci, al 4-lea din Uniunea Sovietică. Proiectanții acestui tînar proiect în-liau în primul rînd să lege cartierele industriale ale orașului cu centrul și să descongese străzile capitalei gruzine, care are o lungime de 35 km și o lățime de numai 2,5 km. Pînă acum sînt gata 9 stații și 12,5 km de linie (planul general de reconstrucție și dezvoltare prevede 41 km).

Constructorii tunelului, care au fost distinși cu Premiul Lenin, au trebuit, și mai trebuie încă, să rezolve probleme tehnice complicate. În sud-estul orașului, de pildă, într-un cartier industrial, le-au dat mult de furcă apele termale. De altfel se pare că Tbilisi și-a căpătat numele de la aceste izvoare sulfuroase fierbinți (în gruzină tbilî înseamnă cald). Insinuanta apă pătrunde pînă și prin pereții de beton, încît în tunel proiectanții și muncitorii aveau impresia că stau sub un duș fierbinte. Dar au găsit următoarea soluție: betonul întărit cu sulfat a format un zid inexpugnabil.

Anul acesta a început construcția unei a doua linii de metro care urmează să lege cartierul Saburtale cu centrul, deoarece în acest cartier sînt situate o serie de institute de cercetare științifică, instituții de învățămînt superior, palatul sporturilor, hipodromul, hotelul „Adjaria” și mari complexe de locuințe.

Amatorii de fotbal din Tbilisi pot fi și ei satisfăcuți: în viitorul apropiat accesul la stadionul „Dinamo” va fi asigurat de o linie specială de metro.

— Dacă tot speli mașina, spală și asta!

ATENȚIE, COLECȚIONARI!

Episoade vesele și triste din istoria falsurilor de antichități

Pasiunea colecționării e veche de cînd lumea. Sumerienii aveau biblioteci și niște instituții care aminteau de muzeele de azi. Regele asirian Assurbanipal (668—626 î.e.n.), unul din cei mai instruiți oameni ai vremii sale, a fost un mare amator de... antichități.

Dar moda colecționării a generat și un alt fenomen — falsificarea antichităților, foarte căutate în special de bogătașii care vor să-și dea aere de „oameni subțiri”. Au fost totuși și cazuri cînd cei ce au comis falsuri n-au căutat să se îmbogățească, ci numai să glumească ori să-și facă publicitate.

Arta falsificării capodoperelor antice grecești a început să fie practică încă în timpul imperiului roman. Iar în Renaștere, de falsificarea antichităților s-au ocupat artiști celebri ca Fra Filippo Lippi, Botticelli și Cellini.

Este celebru „cazul Cupidon” al lui Michelangelo. Supărat pe criticii care elogiau numai arta antică, marele artist a hotărît să arate că poate făuri opere care nu erau mai prejos de operele maștrilor antichității. Și, la insistențele lui Laurențiu de Medici, a durat o statuie a lui Cupidon pe care, prezentînd-o drept o antichitate, a vîndut-o cardinalului Raffaello Riario. Dar mai întîi și-a săpat, sub una din aripile amorașului, inițialele sale. La cîțva timp după aceea cardinalul a descoperit semnătura și, indignat, a cerut să i se înapoieze banii. Pînă la urmă, însă, numele lui Michelangelo n-a făcut să scadă ci, dimpotrivă, a ridicat prețul statuii.

Cam așa a procedat și un contemporan al nostru, sculptorul italian Francesco Cremonese. Dorind să devină celebru și în același timp să-și bată joc de expertii în materie de artă pe care îi socotea a fi cauza puținei prețuri de care se bucura Cremonese a pus la cale o glumă diabolică. A sculptat o statuie în stil roman a Venerei, i-a rupt nasul un braț, labele picioarelor, după care a îngropat-o pe ogorul unui țaran francez de lângă Saint-Étienne. În 1938, țaranul a descoperit sculptura și vestea s-a răspîndit fulgerător în toată Franța. O comisie, alcătuită din cei mai mari specialiști, a stabilit că sculptura era o relievă inestimabilă din timpul ocupației romane în Galia și că avea o vechime de 1500—2500 de ani. Președintele Franței, Lebrun, a semnat chiar un decret care includea descoperirea între cele mai valoroase capodopere naționale aflate în posesia statului. Abia atunci a intervenit Cremonese care a prezentat, ca argument în favoarea paternității sculpturii, fragmentele lipsă ale statuii; mai mult, a adus cu el și o cîntăreață de șansonete din Paris, care-i servise ca model.

Recorduri ale credulității

Dar recordurile credulității le-a bătut matematicianul francez Michel Chasles. Hobby-ul marelui savant era colecționarea de autografe de oameni celebri. Într-o zi s-a prezentat la el un funcționar modest, pe nume V. Lucas, care i-a făcut o propunere foarte amenitoare. Omul spunea că posedă o mare colecție de autografe.

Fără a sta mult pe gînduri, celebrul profesor a cumpărat tot ceea ce îi oferea Lucas. Și se simțea fericit căci colecția cuprindea scrisori ale... Cleopatrei, ale lui Cezar, Ovidiu, Plutarh și Carol cel Mare. Într-o scrisoare către Aristotel, Alexandru Macedon lăuda activitatea galilor. Dar cea mai importantă piesă era totuși o scrisoare a lui Pascal din care rezulta că el și nu Newton descoperise legea gravitației universale. Chasles a scris chiar o broșură pe această temă și în aprilie 1869, cînd o comisie de experți a decretat

scrisoarea autentică, parizienii au organizat o manifestație entuziastă pe străzile orașului.

Dacă la cele de mai sus adăugăm că toate scrisorile erau redactate în franceza modernă și pe hîrtia cu filigran a unei firme cunoscute, e greu de spus ce stîrnește mai mult uimirea: insolența de neimaginată a escrocului sau fantastica credulitate a colecționarului.

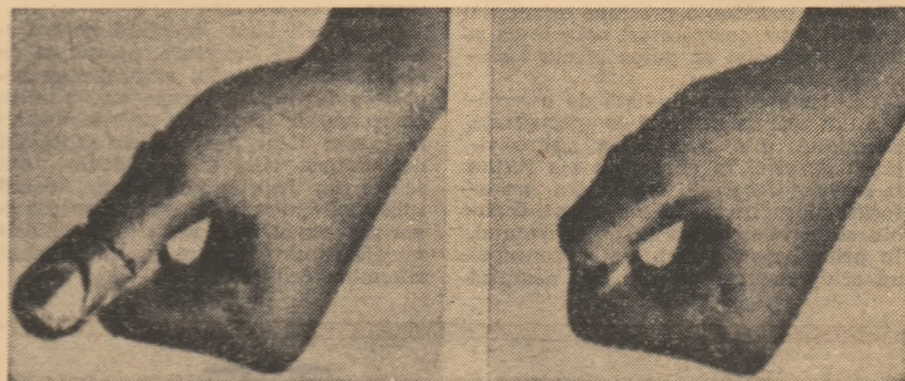
Lucas a încasat de la victima lui cîteva zeci de mii de franci — sumă

„Marele războinic” etrusc, fals al ceramistului italian Alfredo Fioravanti...

foarte mare pentru vremea aceea. Bănuiala că toate acestea erau falsuri s-a născut abia cînd sir David Bruster a atras atenția asupra datei de pe scrisoarea lui Pascal; ea arăta că Pascal descoperise legea gravitației la vîrsta de 8 ani.

Cum acest caz, aproape neverosimil, s-a putut petrece în plin secol XIX, n-avem de ce ne mira că lucruri simi-

...și dovada falsului (degetul mare lipsă de la o mînă) furnizată chiar de falsificator

lare s-au putut întîmpla și cu un secol înainte. Eroul întîmplării de mai jos a fost un profesor de științe naturale din Würzburg, și anume doctorul Beringer. Profesorul avea un punct de vedere personal asupra unor fosile de animale antediluviene descoperite la marginea orașului. El afirma că astfel de animale n-au existat niciodată și că rămășițele lor fuseseră zvirlite de Dumnezeu pentru a încerca credința oamenilor în Vechiul Testament. Cu alte cuvinte, profesorul credea că fosilele erau niște falsuri... făcute de Dumnezeu din motive sacre.

Teoria lui Beringer părea ridicolă chiar și celor mai apropiați discipoli ai profesorului. Încît ei au hotărît să-și bată joc de bizarul profesor și au în-

gropat, în locul unde acesta făcea săpături arheologice, niște tăblițe confecționate de ei cu texte în ebraică, arabă și babiloniană.

Profesorul a fost cuprins de un entuziasm fără margini. Întrucît s-a apucat numaidecît de o lucrare științifică despre descoperire, autorii glumei s-au speriat de consecințele faptei lor și plini de regrete și-au mărturisit păcatul, cerîndu-și iertare. Dar reacția profesorului a întrecut orice așteptări. Nu numai că nu i-a crezut, dar i-a acuzat chiar că voiau să-l lipsească de gloria descoperirii. Cheltuindu-și o bună parte din avere, Beringer și-a publicat, în 1728, lucrarea într-o ediție splendidă, cu multe gravuri. Cum a continuat să susțină teoria falsurilor divine, curînd a izbucnit un scandal. Nefericitul profesor s-a acoperit de rușine și abia atunci și-a dat seama că fusese victima propriei miopii. Iar pînă la sfîrșit s-a ruinat încercînd să cumpere din librării exemplarele nevîndute.

Evident, deși cazurile relatate mai sus au fost cu totul ieșite din comun, ele n-au frînat de fel dezvoltarea firească a științelor respective. În schimb „descoperirea” pe care și-a permis s-o facă avocatul englez Charles Dawson a fost o adevărată provocare. În 1911, el a adus la cunoștința întregii lumi că într-o veche carieră din comitatul Piltown a descoperit un craniu și un maxilar de om-fosilă. Era o veste senzațională, întrucît în urma studierii acestor resturi omenesti se putea trage concluzia că „homo sapiens” avea o vechime de peste 500 000 de ani și nu de 100 000 de ani cum se crezuse pînă atunci, pe baza săpăturilor anterioare. Timp de 40 de ani arheologii n-au putut elucida enigma. Abia în 1953, savantul american Auckley care a examinat încă o dată fragmentele cu ajutorul metodei descoperite de el — datarea după conținutul de fosfor din oase — a descoperit falsul. Auckley a dovedit că numai craniul era autentic, dar nu avea decît 50 000 de ani. Maxilarul, adăugat probabil de Dawson pentru a da mai multă greutate descoperirii

sale, era al unei maimuțe moarte chiar atunci.

De altfel, pînă acum circa 20 de ani știința nu avea, în genere, metode exacte pentru depistarea certă a falsurilor ca: metoda carbonului radioactiv sau aceea a măsurării cantității de fosfor. Semnificativă și în același timp comică e o întîmplare petrecută în 1928 în Franța. Un țaran dintr-un sat de lângă Vichy a găsit pe ogorul lui cîteva tăblițe de piatră cu niște semne ciudate, mai multe vase și niște măști. Descoperirea a stîrnit un mare interes în lumea științifică. Un medic din Vichy, care era și arheolog amator, pe nume Albert Morlet, a declarat că obiectele erau din epoca de piatră. Mai mult, din cele 136 de semne găsite pe tăbli-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

țe el a tras concluzia senzațională că omul a avut o scriere încă în epoca de piatră. Ipoteza lui a fost susținută cu ardoare de profesorul Salomon Reinach, socotit unul din arheologii de valoare ai Franței.

Dar senzaționala teorie a fost combătută de specialiști. Cunoscutul istoric Camille Jullian a arătat că descoperirea de lângă Vichy trebuia datată din epoca galo-romană și că, cel mai probabil, era vorba de obiectele de cult ale unui druid din secolul III e.n. Dar cel mai radical punct de vedere l-a exprimat profesorul René Dussot. Cum una din măști evoca figura lui Beethoven, profesorul a ajuns la concluzia că era masca mortuară a compozitorului. Drept care a contestat vehement expertizele colegilor săi și a declarat în cele din urmă că obiectele găsite au fost cu siguranță fabricate în vremurile noastre. Dar declarația lui a stîrnit un val de proteste.

Amuzantul nod gordian a fost tăiat de directorul laboratorului de expertize judiciare din Paris, care a examinat obiectele utilizînd substanțe chimice și microscopul. În felul acesta a ieșit la iveală un lucru incredibil: tăblițele de piatră s-au dizolvat în apă, iar în nisipul depus pe ele s-au găsit urme de iarbă aproape crudă și firicele de ață vopsite cu... anilină. Era evident că lumea științifică căzuse o dată mai mult victimă unui mucațit ingenios.

Coșmarul directorilor de muzee...

Dar cei mai primejdioși falsificatori sînt, totuși, cei care vor să se îmbogățească profitînd de buna credință a unor achizițori naivi. Mulți din ei „s-au specializat” în arheologia etruscă și egipteană, spaimea directorilor de muzee și a colecționarilor particulari. Iar unii au ajuns chiar la o asemenea îndemînare, încît două foarte celebre statui de teracotă înfățișînd războinicii etrusci, cu care Metropolitan-Museum din New York se mîndrea de mult, au fost dovedite false abia în 1963. E ușor de înțeles că după astfel de pățanii oamenii de știință au devenit mult mai circumspecți. Încît, cînd la Tel-al-Amarna au fost descoperite 400 de tăblițe cu o scriere cuneiformă, care cuprindeau corespondența diplomatică a faraonilor Amenophis III și Amenophis IV/mulți specialiști s-au grăbit să le declare false. Și abia după traducerea senzaționalelor texte, autenticitatea tăblițelor a fost recunoscută.

În lucrarea sa: „Cavouri, relieve și arta antică”, arheologul american Joseph Lyndon Smith relatează cu umor o întîlnire de-a lui cu un negustor de falsuri. La Alexandria exista un grec care invadase piața antichităților cu imitații de vechi relieve egiptene pe care le vindea în special americanilor bogăți și creduli, amatori de piese rare. Smith a hotărît să-l cunoască pe misteriosul negustor. Dîndu-se drept un turist abia sosit din America, a intrat în prăvălia negustorului și a spus că ar vrea să cumpere un suvenir. Negustorul l-a condus prin magazin lăudîndu-i statuete, vase și alte obiecte. Arheologul asculta atent fără să se trădeze. Dar la un moment dat nu s-a mai putut stăpîni, căci printre fel de fel de fleacuri a zărit o mică sculptură originală din perioada Tel-al-Amarna. Miniaturalul obiect de artă îl impresionase atît de puternic, încît l-a luat repede în mînă și a început să-l examineze febril cu lupa. Negustorul și-a dat i-mediat seama cu cine avea de-a face. Furios și derutat, l-a împins pe Smith afară din prăvălie, strigîndu-i: „Sinteti un escroc! Sinteti arheolog de mizerie!”.

Z. Kosidovski

CINEMA

...Sau drumul spinos al cunoașterii

In general, Lion Feuchtwanger n-a avut noroc cu cinematograful, dar, cum aflăm de la văduva lui, faptul nu-l afecta prea mult. „El ceda bucurosi drep- turile de adaptare a romanelor sale, iar cind intreprinderea esua era aproape fericit pentru că opera îl scăpa nevătămă- tă, iar drepturile îi rămăneau și îi ser- veau să-și sporească singura-i avere : cărțile” — scrie Martha Feuchtwanger.

Citeva filme au fost totuși realizate prin anii '30 : „Evreul Süss” în Anglia, „Familia Oppenheim” în Uniunea Sovie- tică ș.a. Și abia acum a venit rindul ro- manului „Goya”, operă eminentă ci- nematografică, cum consideră pe bună dreptate regizorul filmului, Konrad Wolf, și o și dovedește.

Realizat în colaborare de studiourile „Lenfilm” și „DEFA”, „Goya” a be- neficiat de participarea activă a Mar- thei Feuchtwanger, de „superviza” ei de consultant exigent și pasionat. De co- mun acord cu ea, autorii filmului —sce- naristul Angel Wagenstein și regizorul Konrad Wolf, au convenit că esențiale, în roman, sînt luarea de poziție a lui Goya în favoarea unei arte cu eficiență politică, voința lui de a găsi cu ajutorul

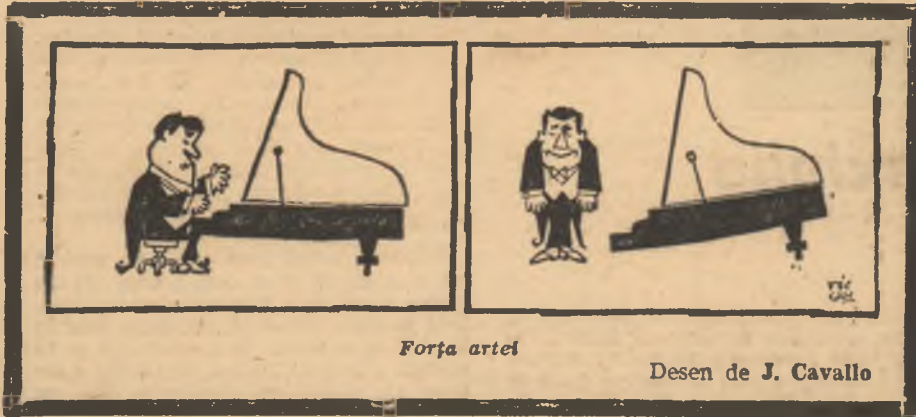

Liudmila Ciursina în rolul Pepa Tudo, frumoasa iubită a lui Goya

rațiunii drumul greu, uneori însingurat, pe care trebuie să meargă poporul pen- tru a-și simți, în fine, forța, protestul vehement al pictorului împotriva răz- boiului, comuniunea spirituală cu cei ce luptau pentru prefaceri innoitoare. (O- pera lui Goya este organic legată de o glorioasă perioadă din istoria Spaniei care începea să se trezească din somnu- i medieval). Au ales, adică, acea materie densă, dramatică a devenirii unei con- științe pe care o rezumă atât de fericit subtitlul romanului : „Sau drumul spi- nos al cunoașterii”.

Această idee este pusă în evidență de episoade foarte bine alese. De pildă, acela al creării faimoaselor „Caprichos”. Pentru Goya, „Caprichos” trebuiau să fie un dialog cu sine însuși, un jurnal intim nedestinat privirilor străine. Or, ele au provocat furia reacțiunii și au răscolit literalmente societatea spaniolă. Prim pictor al Curții, Goya se revoltă

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta .
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta :

împotriva regelui. Președinte al Acade- miei de pictură, el se ridică împotriva stilului academic. Pictor de Curte la început, artist revoluționar la sfîrșit. Sau drumul spinos al cunoașterii...

Dar nu numai al lui. Romanul a fost într-un fel o confesiune artistică a lui Feuchtwanger. Și el a ajuns treptat la înțelegerea rolului social al artei. Astfel încît biografia lui Goya reflectă intru- citiva dificultățile și crizele propriei evo- luții a autorului, drumul spinos al cu- noașterii străbătut de însuși Feucht- wanger.

În jurul personalității coplesitoare a pictorului filmul recrează o lume de o infinită bogăție de forme și culori (a- cestea exploatate inteligent în expresi- vitatea lor — strălucitoare, fastuoase, „curtene” la început, stingindu-se trep- tat în tonuri de gri o dată cu drama surzeniei care l-a atins pe artist, cu marile lui sfîșieri sufletești).

Konrad Wolf a apelat la o distribuție internațională : iugoslava Olivera Kata- rina, româna Nunuța Hodoș, gruzina Veriko Andjaparidze, rusoaicele Ari- adna Șenghelaia și Liudmila Ciursina, germanul Fred Düren, polonezul Miec- zislaw Wojt ș.a.

În rolul lui Goya, lituanianul Donatas Banionis joacă cu o forță și o precizie ieșite din comun. E greu de spus cît seamănă cu Goya cel descris de Feuchtwanger, dar și cît nu seamănă. În orice caz, ne face să vedem cum iz- butea acest bărbat urît, gras și grosolan să-i farmece pe toți cei care veneau în contact cu el, cum pină și Marele in- chizitor n-a putut scăpa puterii lui de atracție și îl blestemă cu un fel de ciu- dă neputincioasă la uitare veșnică. Pe el, cel veșnic.

Iulia Scutaru

TEATRU

Legenda lui Paganini

Mîinile rîd, plîng, se chinulesc. Sînt cînd ușoare și zboară peste deșertăciu- ne, neîncredere, minciună, cînd grele ca de plumb, fără viață. Aceste mîini care cîntă au devenit un original sim- bol al spectacolului teatrului „Pușkin” din Moscova cu piesa „Legenda lui Paganini” de V. Balașov.

Piesa este concepută ca o ciocnire între spiritul uman liber, incapabil să se supună și să se trădeze, și violență. O violență activă, sigură de dreptatea ei, reprezentată de un înalt demnitar bisericesc, părintele Vincenzo. Dar tra- gedia nu se naște numai din această ciocnire. În interpretarea actorului A- lexandr Kocetkov tragedia eroului vine și dintr-un fel de muțenie, cumplita muțenie a unui om a cărui ființă e plî- nă de muzică, de o minunată muzică, pe care alții nu o aud, nu pot să o audă.

În piesă, Paganini este mai mult compozitor decît muzicant. Dar să nu uităm că avem de-a face cu o legendă. Și nu numai o legendă despre Niccolò Paganini, ci despre creator în genere.

Această idee domină spectacolul pus în scenă de B. Tolmazov. Iar muzica, admirabil aleasă de compozitorul I. Pichadze din opera lui Paganini, o scoate și mai bine în evidență. Orga, vioara, ghitara devin personaje ale spectacolului. Căci împletirea de voci, instrumente, ritmuri vorbește și ea des- pre Paganini, despre legenda lui Pa- ganini.

Tot muzica o introduce în scenă și pe contesa Flora (N. Popova), minuna- ta Flora, în casa căreia marele muzi- cian a lucrat sub identitatea falsă a u- nui grădinar pe nume Luigi. Legenda spune că Vincenzo a silit-o pe Flora să renunțe la dragostea lui Paganini și să se retragă la mînăstire. În spectacol Flora este o femeie cărcia viața i-a dă-

ruit dragostea unui om deosebit. Și a- ceastă femeie slabă, dar inteligentă, în- țeleg deodată cu groază — că senti- mentele ei nu se vor putea ridica la înălțimea sentimentelor lui Paganini. În această dilemă constă tragedia Flo- rei. Ea nu poate da genului ceea ce îi trebuie și preferă să se retragă la mînăstire. În ultimele clipe ale despărțirii răsună din nou muzica și Flora aude melodia răscolitoare a sufletului artis- tului. Această clipă, cînd alt om aude ceea ce nu poate fi auzit, încununează legenda lui Paganini.

Regizorul a evitat trucurile. În spec- tacol Paganini nu cîntă la vioară. De ce să mimeze cîntatul cînd inșeși miș- cările actorului sînt o melodie ? Cînd mîinile lui par că nasc muzică ? Kocet- kov se retrage în fundul scenei, se în- toarce cu spatele la sală, iar mîinile lui, ridicate deasupra capului, cîntă, cîntă, cîntă...

E. Borisoglebskaia

INTERVIU

Kirk Douglas, cum nu-l știm

Kirk Douglas turnează în Ita- lia „Un bărbat respectabil”. Pri- ma senzație pe care o ai cînd îl vezi e că titlul filmului i se po- trivește ca o mînușă. N-are nimic artificial, de paradă, nici umbră de infatuare. Ațiția ani de suc- cese, de celebritate internațională nu l-au atina.

— V-ați născut la Amsterdam, un orașel de lângă New York. Care au fost cele mai mari handicapuri ale tinăru- lui Kirk Douglas cînd, necunoscut și cu buzunarele goale, a ajuns în metro- polă cu intenția de a se face actor ?

— Nu le-aș numi handicapuri. Ba mai mult, de multe ori spun celor pa- tru băieți ai mei că nu au avantajele de care m-am bucurat eu, deoarece nu s-au născut săraci. Eu consider sărăcia un factor pozitiv, pentru că te întărește, te călește pentru viață. Uneori, a avea totul fără a trebui să lupți, să muncești, e dăunător : oamenii se mole- șesc, se „strică”. În familia noastră eram șapte copii — șase fete și eu sin- gurul băiat. Da, eram săraci. Copil, am vîndut ziare, iar cînd am crescut m-am angajat vînzător într-un mare magazin, ca să-mi pot face studiile universitare. Universitatea a fost o cotitură decisivă în viața mea... patru ani realmente im- portanți pentru formarea mea. A urmat New Yorkul, mîncatul pe apucate, cite- va apariții, roluri în teatru și, în fine, Hollywoodul, în 1946.

— Cum era Hollywoodul în 1946 ? Ce regretați din Hollywoodul de atunci și ce vă place în cel de azi ?

— În '46 totul era altfel, inclusiv sub- semnatul. Nu știu dacă Hollywoodul era mai bun sau mai rău. Oamenii vorbesc întotdeauna prea mult despre frumoa- sele timpuri de altădată. Ba regretă „la belle époque”, ba perioada antebelică... Privit retrospectiv, totul pare întotdea- una mai frumos. Pot spune numai că acum Hollywoodul trece printr-o peri- oadă de mari transformări. Înainte era un ansamblu de case producătoare pu- ternice, care dețineau monopolul in- dustriei cinematografice. Astăzi nu mai este. Și consider acest lucru un factor pozitiv. După părerea mea, nu există fără care să aibă un monopol al talen- telor artistice. Filme bune pot fi pro- duse de orice națiune, oameni dotați cu calități artistice se nasc pretutindeni. Hollywoodul rămîne important, dar am intrat într-o eră nouă.

— Vorbeați de copilăria dv. săracă. Astăzi sînteți un actor celebru, bogat. Pe ce principii vă educați copiii ?

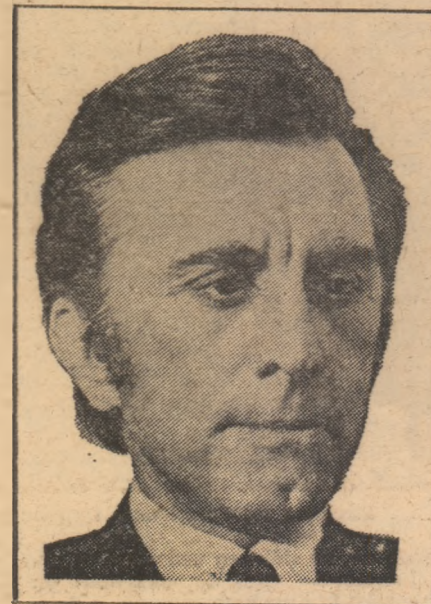
— Ca tată mă simt înainte de toate dator să le dau o educație aleasă, o profesie, să fiu un tată bun. Marea mea speranță e că mîine vor sta pe picioa- rele lor. Nu doresc deloc să devină ac- tori, chiar dacă fiul meu mai mare, Michael, merge pe urmele mele și o face destul de bine. În orice caz, eu îl descurajez întotdeauna să se apuce de această carieră. Vreau să descopere sin- guri ce le va plăcea să facă cînd vor fi mari și să o facă cît mai bine cu pu- tință. Singurul lucru care mă preocupă realmente — și asupra lui insist — e să facă ceva, să muncească.

— Ce admirați și apreciați mai mult la o femeie ?

— Caracterul, echilibrul, dorința de a fi utilă, de a se realiza și în afara pereților casei. Aceste calități mi-o fac mai atrăgătoare. Și dimpotrivă, tipul de femeie pe care hotărît nu-l suport este femeia obiect, superficială, inutilă, preocupată numai să-și îngrijească fru- musețea, vanitoasă, ca un păun care își infoaie coada. O asemenea femeie nu există pentru mine.

— Păreți un om foarte mîndru. V-ați aflat vreodată în situația de a trebui să spuneți cuiva „scuză-mă” și dacă da, — v-a venit greu ?

— Oricît ai fi de mîndru, nu trebuie să eziți s-o faci, dacă e cazul. Cînd îmi dau seama că n-am dreptate, nu mă

deranjează cîtusi de puțin să spun „scu- ză-mă”. Asta înseamnă a recunoaște că ai greșit. Or, greșeli facem cu toții, oa- meni sîntem... Nu ne rămîne decît să ne dorim ca la sfîrșit să nu fie prea multe. Cine refuză să spună „scuză-mă”, ar face mai bine să se izoleze singur în- tr-o casă, departe de oameni, de viață. Altfel, trebuie neapărat să fie în stare să laze să-i iasă din gură acest cuvînt scurt, dar atât de important. Fără falsă modestie sau trufie absurdă.

(După „Sovetski ekran”)

REFLECTOR

● Regizorul Jean - Pierre Blanc vrea să facă din fil- mul său „Canapeaua albastră” o tragicomedie tipic pariziană. Îi dau concursul Claude Rich, Catherine Samie și Rufus.

● Două noi proiecte ale lui Buñuel : în Franța, filmul „Prietenii burgheziei”, în Mexic, „Un loc fără hotar”.

● Jean-Paul Belmondo va fi vedeta unui film polițist. Nici „Bebel” și nici regizorul, José Giovanni, nu sînt începători în ale genului. În cazul lui Bel- mondo s-ar putea cita o întregă listă, iar în acela al lui Giovanni trebuie neapărat menționat „Ul- timul domiciliu cunoscut”, un film care reprezintă pentru el o excelentă carte de vizită.

● Două foste glorii ale Hol- lywoodului s-au întors pe platură : Olivia de Havilland jo- că într-un film de Jack Smight, Merle Oberon este vedeta „In- tervalului” lui Daniel Mann.

● Franco Zeffirelli semnează o nouă versiune a „Damel cu cameli” de Alexandre Du- mas. Protagonisti : Albert Finney și Ali Mc Graw.

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

m) și ea își unea aproape valorile cu ale mării Aral. Un climat relativ umed asigura Asiei Centrale o „epocă de aur”. La începutul erei noastre, însă, situația s-a schimbat: nivelul apelor Caspice a scăzut cu 20 m, clima a devenit mai aridă, pentru ca până în sec. V nivelul să coboare cu încă 31 m. Intre 459 și 484, regii sasanizi au construit la extremitatea sudică a mării un port. Aboskun. Dar patru secole mai târziu în 920, portul era acoperit de ape. Apoi, după un scurt recul în vremea lui Marco Polo (sec. XIV.), apele Caspice au acoperit Baku-ul, pentru ca în sec. XVIII-XIX situația să se inverseze: astăzi Caspica e în scădere. Fenomenul, explică geologii, se datorește fluviilor Amu-Daria și Sir-Daria care și-au schimbat, în cursul veacurilor, orientarea cursurilor lor când spre Aral, când spre Caspica, sau și-au împărțit apele între amândouă aceste mări.

Mișcări conjugate de ridicare și scufundare au produs variații continue de nivel și formă în zona baltică, iar marea cu același nume a început să capete actualul contur abia în epoca lui Temistocle și Pericle, deci aproximativ din anul 500 î.e.n. Soțul scandinav se ridică cu 30 mm pe an în jurul anului 13 000, cu 13 mm către anul 10 000, iar acum cu 11,3 mm. urmind ca în viitoru 500 de ani să se înalțe — după estimățiuni recente — cu numai 5 mm.

Caspica și Baltica sînt numai două exemple care dovedesc instabilitatea regiunilor maritime ale globului terestru. Aceeași instabilitate a fost constatată de geologi și în lanțurile muntoase care brăzdează continentele. Drept exemplu tipic ei citează zona nord-estică și sud-vestică a Mesopotamiei, unde poate fi constatată „o adevărată tectonică în acțiune”, sub forma unor axe anticlinale care tind să se înalțe și a unor axe sinclinale care tind să se afunde.

Dar există și alte regiuni în care înălțarea munților continuă. Comparații între nivelmente succesive au demonstrat că munții din Caucazul răsăritean sînt în „plină ascensiune”. Fenomen care poate fi constat și în zona Alpilor orientali: lanțul Karawanken a „reintrat în acțiune” începînd din a doua perioadă interglaciară și continuă să se înalțe lunecînd spre nord. Himalaya, lanț de munți încă prea puțin cunoscut și explorat, pare să rezerve geologilor multe surprize.

Hotărît lucru, planeta noastră nu este o lume prea liniștită!

GEOLOGIE

Avatarurile Terrei

Istoria geologică a Terrei continuă încă să-și depene firul, geografia terestră continuă să se schimbe sub ochii noștri. În diverse regiuni ale globului apar, ca și odinioară, vulcani care în câteva zile pot invada cu lava lor regiuni întregi, scoarța pe care pămîntul se frămîntă fără veste, nivelul mării, așa-numitul nivel zero, este și el, ca și odinioară, foarte relativ.

Așadar, după avatarurile geologice prin care a trecut, Terra este încă departe de a fi atins stadiul unui repaus definitiv. Deși în comparație cu schimbările tumultuoase suferite o-

Ivirea unui vulcan din străfundurile mării (în arhipelagul Azorelor). În scurtă vreme el a atins înălțimea de 100 m și un diametru de 700 m

dinnoară, „neliniștile” de azi ale Terrei nu apar totuși decît ca niște simple suspine. Dar ce schimbări au fost și cum s-au produs ele? Cum arăta geografia Terrei cu mii și mii de ani în urmă? Geologia modernă a izbutit să reconstituie în bună măsură avatarurile prin care a trecut fina peliculă careia oamenii îi spun scoarța terestră lată citeva din ele.

Există pe Pămînt regiuni, cărora li s-ar putea spune sensibile — în care cele mai mic: fluctuații ale climei au asupra geografiei consecințe rapide și spectaculare. E vorba de marile cîmpii sau cuvete situate în centrul continentelor și care comunică prea puțin sau deloc cu marea. Absența reliefului accidentat face ca cele mai mici variații în scurgerea apelor să se traducă prin „rupturi” bruște cu trecutul. Și atunci deșertul se instalează sau dispăre, apele dispar sau revin. Încît aceste regiuni pot fi comparate cu un fel de indicatori ultrasensibili ai modificărilor climatice. O astfel de zonă este, de pildă Asia Centrală, începînd de la Marea Caspică și pînă în Marea Aral. Pe vremea lui Alexandru cel Mare, nivelul Caspicei era cu 45 m mai mare decît cel actual (26

COMPORTAMENTE SOCIALE

Șapte sfaturi pentru vîrsta înțelepciunii

Ca orice vîrstă, bătrînețea are avantajele și dezavantajele ei. Dar mai mult decît oricare alta, este o vîrstă foarte individualistă. Fiecare din noi ajungem acolo după ce am trăit mult și e deci firesc ca orice om în vîrstă să aibă experiența sa profesională, raporturile sale familiale, situația sa economică și socială. Încît sfaturile pentru vîrsta senectuții nu pot fi decît foarte generale. Dar cînd sînt date totuși de un excelent specialist ca L. Bublin, om de știință emerit al R.S.F.S.R., ele merită să fie cel puțin tratate cu toată atenția.

Așadar, să ne gîndim dacă n-ar trebui cumva să ne schimbăm felul de viață.

Căci abordînd această nouă etapă a vieții trebuie să ne organizăm munca și viața altfel decît pînă atunci. Un om în vîrstă trebuie să aibă alt mod de a se odihni și alt mod de a se destinde decît tinerii sau oamenii maturi. Dar numai medicul curant poate face recomandări concrete, ținînd seama de fiecare caz în parte.

Să ne întrebăm dacă o dată cu vîrsta nu ni s-a schimbat și caracterul.

E bine să știm dacă n-am devenit prea pedanți, prea emotivi, prea supărăcioși, prea irascibili. Căci chiar simpla constatare a acestor stări de lucruri permite deseori biruirea lor. Iar dacă de la constatare mai trecem și la autosugestie, rezultatele antrenamentelor se vor face cu atît mai repede și mai bine simțite.

Să ne alcătui un program de pregătire în vederea bătrîneții.

Cînd ajungem la această vîrstă organismul obosește mai repede, puterea de muncă descrește. Încît trebuie să știm să ne alegem regimul de viață. Cum să fie însă acesta? Un regim de conservare sau, dimpotrivă de stimulare? Să nu uităm că o activitate prea intensă și deci o oboseală exagerată pot avea repercusiuni grave, mai ales asupra sistemului cardiovascular. Pe de altă parte, însă, măsuri de precauție exagerate duc la pasivitate și apatie. Trebuie să căutăm dar să adoptăm o cale de mijloc și un antrenament rezonabil al organismului îmbătrînit.

Să știm să ne alegem o muncă mai puțin oboșitoare.

Un cunoscut gerontolog, acad. I. Davydovski, a arătat că, departe de a se micșora, durata vieții crește la cei care refuză să îmbătrînească, adică la cei care muncesc pînă la capătul vieții lor. Dar acest principiu general nu împiedică o abordare individualizată a vîrștii și calității muncii pe care trebuie s-o depună un om în vîrstă. De aceea e bine să ne întrebăm dacă munca pe care o facem nu ne obosește prea mult și dacă nu e cumva cazul s-o înlocuim cu alta.

Să ne controlăm ținuta.

Nu e deloc lipsit de importanță să știm cum mergem, cum ședem, cum ne aplecăm etc. De aceea să ne obișnuim a da atenția cuvenită diferitelor gesturi și mișcări pe care le facem căci, cu vîrșta aparatul osos și mușchiular devine mai puțin mobil. Și să ținem seama că gimnastica nu este de fel un apanaj al tinerilor.

Să facem tot ce e necesar ca somnul să ne fie regulat și odihnitor.

O bună metodă este aceea de a ne culca mereu la aceeași oră. Înainte de a ne culca să aerisim bine camera, iar culcarea să fie precedată de activități deconectante sau lecturi distractive.

O baie caldă înainte de culcare previne adesea insomnia.

Să ne supraveghem aspectul.

Acesta este un lucru foarte important pentru contactul cu anturajul nostru. Să fim deci totdeauna exigenți față de înfățișarea noastră exterioară și față de modul nostru de comportare.

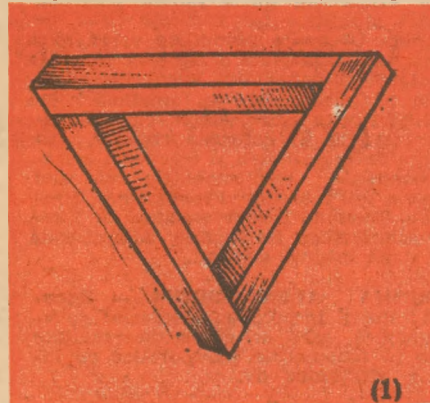
GEOMETRIE

Imposibilul — posibil

Dacă un om și-ar imagina pentru o clipă că obiectele reprezentate de desenele de mai jos și altele similare nu există aievea, ci sînt numai iluzii optice, ar însemna că ochii, unul din organele sale de simț, transmit spre creier informații în care el nu trebuie să se încreadă. Căci, așa cum vom vedea mai departe, obiectele ca atare există în realitate, numai că autorul desenelor a inclus intenționat în ele cite o greșeală care le dă un aspect ciudat, iar privitorilor senzația că ar fi ireale. Considerînd însă că obiectele nu există în realitate am fi la un pas de acceptarea unei bizare idei a cunoscutului fizician și fiziolog german Herman Helmholtz care declara că respinge dincolo de bariera simțurilor orice analogie cu lucruri reprezentate de ele. Or, astăzi se știe că Helmholtz greșea făcînd o asemenea afirmație. Ce se ascunde totuși dincolo

de senzația unor obiecte „imposibile”, dincolo de un triunghi „inexistent” (1), de pildă?

Această figură mai este numită și triunghiul lui Penrose, după numele descoperitorului său. Psihologul englez

Gregory, un campatrot al lui Penrose, a inventat și el un model de triunghi deschis (2). Privit dintr-o parte, mai

exact dintr-un punct anume, se vede clar cum ar urma să se imbine cele două laturi desfăcute. Fotografînd „obiectul” din această poziție, obținem triunghiul lui Penrose. Dar și pentru un cub „imposibil”, avînd laturile din spate împinse spre față se poate realiza un model deschis. Această ajustare empirică a modelelor este cea mai ușoară cale de reprezentare a lor. Arhitectul moscovit V Koleiciuk a abordat, însă, problema dintr-o altă perspectivă. El a început prin a analiza diverse obiecte bidimensionale „inexistente” ca pe niște banale proiecții — operație geometrică de reprezentare a unui obiect din spațiu, a unei figuri etc. pe o dreaptă, pe un plan, pe o suprafață. Urmînd deci o cale simplă, Koleiciuk a aflat, pe baza legilor desenului de proiecție, obiecte din spațiu corespunzătoare respectivelor proiecții. Și cum pentru fiecare obiect se realizează numai o proiecție, soluțiile nu vor fi univoce, cu aceeași formă. Pentru triunghiul lui Penrose, de pildă, pot fi construite două modele închise. Brațele unui din ele ar putea fi onduate (3) iar ale celuilalt în formă de

elice. Privind modelele din anumite puncte, ne apare cite un triunghi „irațional”. Tot V Koleiciuk a imaginat și modelul unui trident în formă de basorelieu. Înfațișarea neobișnuită a acestei proiecții provine de la trasări, care în desenele de proiecție marchează trecerea de la o suprafață la alta.

După cele de mai sus ne putem da lesne seama că și alte figuri „imposibile” sînt numai niște proiecții neobișnuite ale unor obiecte obișnuite. La prima vedere ele ni se par obișnuite, apoi de domeniul fantaziei. „Inexistente” pentru ca să devină însă din nou „normale”, dar văzute dintr-un anumit punct.

Am face totuși o greșeală dacă am considera obiectele „imposibile” doar ca pe niște curiozități inofensive din cîmpul geometriei descriptive. Uneori ele pot fi și primejdinoase. Mulți conducători auto își o umbră de pe șosea drept o curbă sau un nor de ceață drept un automobil. Dar și cosmonauților le-ar putea pricinui mari neplăceri. Să ne imaginăm că pilotul unei nave interplanetare ar vedea la un moment dat drept în fata sa sau puțin într-o parte, un imens triunghi al lui Penrose cu o strălucire orbitoare. Sau că o stație automată ar transmite de pe Venus o telefotografie reprezentînd o scară închisă care urcă fără sfîrșit... Fără un antrenament prealabil asemenea viziuni pot pricinui omului serioase dereglări. Iar antrenamentul pentru evitarea acestor dezagremente ar putea consta în deprinderea obișnutei de a deosebi adevărata față a obiectelor de cea ireală

Poșta medicului

D. VIRCOLACU — Drobeta Turnu-Severin : 1) Dintre toate tratamentele „băbești” practicate în ulcerul duodenal și a căror eficacitate nu o putem controla, o bază științifică (se vorbește chiar de vitamina U) o are zeama de varză albă crudă, tăiată mărunt și stoarsă bine. O jumătate de pahar din suc de varză zilnic ar aduce, pare-se, ameliorări (cu condiția firește a respectării regimului alimentar); 2) în epilepsia copiilor, în funcție de intensitatea și frecvența crizelor comițiale, medicamentele cele mai frecvent utilizate sunt: Fenobarbital, Piramidon, Etotoin, Trepal asociate cu Ederon sau Nefrix, medicație administrată sub strict control medical.

EREMIA ALEXANDRINA — București : Puteți încerca un tratament cu acupunctură, care ar putea da rezultate bune în fenomenele paraparetice ce însoțesc afecțiunea dv.

O MAMĂ — Timișoara : 1) Vergeturile se datoresc unor fenomene de degenerescență a țesutului conjunctiv elastic, urmate de rupturi de fibre, în cazul fetei dv. urmare probabilă a unei creșteri mai rapide în înălțime și greutate. Pentru a le preveni: fricțiuni energice cu un prosop umez pe corp, masaje și gimnastică sportivă; 2) Împotriva transpirației picioarelor, următoarea loțiune dezodorizantă: Acid boric 10 g, acid tartric 3 g, alcool 70° 87 g, după o baie caldă de picioare. Apoi aplicați cu crema pentru picioare Nivea.

DUMITRU CORBANESCU — București : Tratamentul medicamentos indicat în erizipelul picioarelor este foarte bun și nu avem nimic de adăugat la el. Pentru înlăturarea sechelelor credem că ar fi cazul să vă faceți o serie de 8-10 ședințe de raze ultraviolete. De asemenea, local onctiuni cu Locacorten.

BENI S. — Petroșani : Menometroragiile (hemoragii uterine în afara ciclului, asociate cu hemoragii menstruale abundente și de durată mai lungă decât în mod normal) pot fi de natură organică (polipi, fibrom, metronexite etc.) sau funcționale, cauzate de dereglări endocrine — tiroidiene sau hipofizare etc. N-ar fi imposibil ca regimul de slăbire prea drastic și aplicat în mod empiric să fie responsabil de un dezechilibru endocrin cu aceste efecte secundare. Oricum se impune și consultarea unui endocrinolog. Un tratament cu progestative de sinteză (Acetoxiprogesteron) sub strict control medical, asociat eventual cu preparate tiroidiene, poate duce la normalizarea ciclului.

ADELINA — Brăila : Pentru liniștea dv. vă vom spune dintru început că toate tulburările pe care le acuzați, amortețirile și furnicăturile, precum și exagerarea libidoului nu au o semnificație patologică, ele fiind însoțitoare destul de frecvente ale stării de menopauză. Deși fiziologică, menopauza este un moment de criză în viața femeii, care impune, o dată cu ruptura vechilor echilibruri, adaptarea la o nouă situație a comportamentului psihologic, social și fizic. Această „criză erotică” exprimă poate dorința de a trăi din plin ultimele zile de „tinerețe”. În care — cum notează undeva scriitoarea franceză Simone de Beauvoir — femeia „evocă ceea ce ar fi putut să însemne trecutul ei”. Cauza este mai puțin dereglarea sistemului endocrin, cât a mecanismului neuropsihiic. În acest sens, îndepărtările de la conduită obișnuită nu sînt indicate pentru persoanele a căror existență anterioară a fost plină de demnități. O soluție paliativă este utilizarea unor neurosedative, de tipul Floridazin, 2-3 cpr pe zi asociat sau nu cu Femovirin (sau Estrotect) sub control medical. Principalul este instaurarea „autocontrolului” psihic care înseamnă acceptarea cu luciditate a ireversibilității timpului.

GUĐRUNA 13 — Galați : 1) Nodulii plantari, care se localizează mai mult pe călcâie, sînt de multe ori veruei cauzate de un virus filtrant. Tratamentul radical constă în cauterizarea prin electrocoagulare sau prin azot lichid, ori röntgenterapie superficială. 2) Mastodinia se manifestă ca o tensiune mamară durabilă, mai mult sau mai puțin dependentă de ciclul menstrual, de obicei neregulat (tulburare de menopauză?). Tratamentul cu testosteron, asociat (sau nu) cu extract mamar (Frenovex) și cu iodură de potasiu. În perioada premenstruală, este în general favorabil. Suspendarea sînilor, evitînd comprimarea lor, hidroterapia, compresele umede pot de asemenea folosi în unele cazuri. 3) Cearcănele și pungile de sub ochi se datoresc oboselii, nerespectării orelor de somn și în general surmenajului. Pot fi condiționate însă și de o tulburare renală, hepatică, ovariană. Se vor aplica zilnic pe ochi comprese îmbibate cu infuzie de albăstrele, tei sau rosmarin. Se poate folosi și următoarea loțiune: muguri de rosmarin 3 g, alcool 90 grade 5 ml, apă distilată 100 ml. Indicate sînt și compresele cu infuzie de mușetel cite 10 g și 1 g acid boric la 250 ml apă.

COSTACHE RADU — Ileana, jud. Suceava : Într-adevăr valorile normale ale spermogramelor sînt între 60-120 milioane de spermatozoizi pe cm³ spermă. Este așadar vorba de o oligospermie, care reclamă un tratament de mai lungă durată cu Testosteron, asociat eventual cu Gonacor și vitamina E, în doze stabilite și controlate de medic.

(Continuare la pag. 11 a)

OFTALMOLOGIE

Cînd se ridică vălul...

A.N. este arhitect și ține foarte mult să aibă o vedere perfectă. Căci cum s-ar putea lipsi de ea în meseria pe care și-a ales-o? De aceea, cînd și-a dat seama că nu mai distingea clar obiectele, că vedea planurile și graficele ca printr-o ceață, a fost cuprins de panică.

Cîteva zile mai tîrziu, luîndu-și „înima în dinți”, a consultat un medic. Suferea de cataractă fiind într-adevăr amenințat să-și piardă vederea dacă nu se opera — operația este lipsită de orice risc, după cum l-a asigurat și specialistul oftalmolog.

Termenul de cataractă datează de mult, de cînd boala era atribuită revărsării anumitor umori în interiorul ochiului, aidoma unor căderi de apă. Dar care să fie cauza acestei opacifi-

al lămpii cu fantă. Dar odată pus, nu există decît un singur tratament: operația, cunoscută din cele mai vechi timpuri.

Tehnica chirurgicală actuală constă în extragerea cristalinului opacificat, de obicei împreună cu capsula sa, alterori lăsînd capsula pe loc. Nu se intervine la cel de-al doilea ochi, decît după ce primul ochi operat s-a vindecat. Trebuie apoi prescrise lentile, care pot fi lentile de contact, pentru a remedia absența cristalinului.

Una dintre cele mai noi tehnici utilizează aparatul crioextractor, a cărui extremitate înghețată, atîngînd cristalinul, se lipește de el prin efectul gelului și cristalinul urmează crioextractorul atunci cînd acesta este retras de pe

Consult oftalmologic

cări progresive a cristalinului? De fapt sînt mai multe cauze.

Cea mai frecventă — îmbătrînirea țesuturilor.

Proteinele care formează cristalinul se „degradează” cu timpul, devenind opace. Este un fenomen asemănător cu cel care se petrece atunci cînd prăjm albușul unui ou: albumina devine dură și opacă, din moale și transparentă cum era înainte. Acest tip de cataractă, numit uneori și senilă, deși poate să apară și la vîrstele mijlocii, este și cea mai răspîndită: 9 din 10 indivizi suferă din cauza ei după 70 de ani, ce-i drept de multe ori fără să-i deranjeze prea mult. Ca zbirciturile sau părul alb, cataracta senilă pare să fie deci una dintre manifestările bătrîneții.

Alte forme de cataracte sînt prezente chiar din momentul nașterii — cataracte congenitale — datorită unor defecte genetice sau unor boli căpătate de mamă în timpul sarcinii. Cataracta congenitală a copilului este o urmare frecventă a rubeolei, dacă mama a fost contaminată în primele trei luni de graviditate.

Există apoi și cataracte traumatice, provocate de lovirea ochiului cu pumnul sau cu un corp tăios. În cazul cînd capsula care înconjoară ochiul este în felul acesta ruptă, umoarea pe care o conține ochiul se infiltrează în interiorul cristalinului care devine opac.

Un mare număr de cataracte a fost provocat la Hiroshima de radiațiile atomice unor victime care se aflau la un kilometru de locul exploziei. Excesul de raze X, ultraviolete, șocurile electrice sau fulgerul pot avea același efect. Să amintim și de o cataractă, care face parte din categoria bolilor profesionale: aceea a suflătorilor de sticlă, pricinuită de radiațiile infraroșii intense care emană din sticla topită.

Dar cataracta poate fi și o complicație în numeroase maladii: în diabet în afecțiunile glandelor paratiroidiene care controlează metabolismul calciului, precum și în boala Langdon-Down (mongolism) o formă de encefalopatie consecință a unor defecte genetice.

Începutul bolii este lent, vederea nu scade decît treptat și bolnavul nu sesizează vreo schimbare decît în măsura în care ocupațiile sale zilnice depind de o vedere perfectă. Cel ce suferă de cataractă se plînge uneori că vîd pete fixe, alții că vîd dublu sau chiar triplu. Culorile pot căpăta nuanțe ciudate, cataracta acționînd ca un filtru al luminii primite. În care portocaliul pare să predominie.

Diagnosticul este astfel pus cu ușurință și cu ajutorul oftalmoscopului și

ochi. Recent a fost utilizată și o sondă mică, asemănătoare unui aspirator de praf, în care se face vid și care permite extragerea cristalinului prin succiune. S-a mai încercat și implantarea unui cristalin artificial în cursul operației, imediat după extragerea cristalinului bolnav, dar procedeele nu și-a demonstrat încă eficacitatea.

BOTANICĂ MEDICALĂ

Fructe și plante medicinale de sezon

1. **COADA ȘORICELULUI** înflorește în tot cursul verii. Floricelele, de culoare albă sau roz, eventual chiar întreaga plantă, fără rădăcină și cu in-

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
culap esculap esculap
culap esculap esculap escu.
p esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

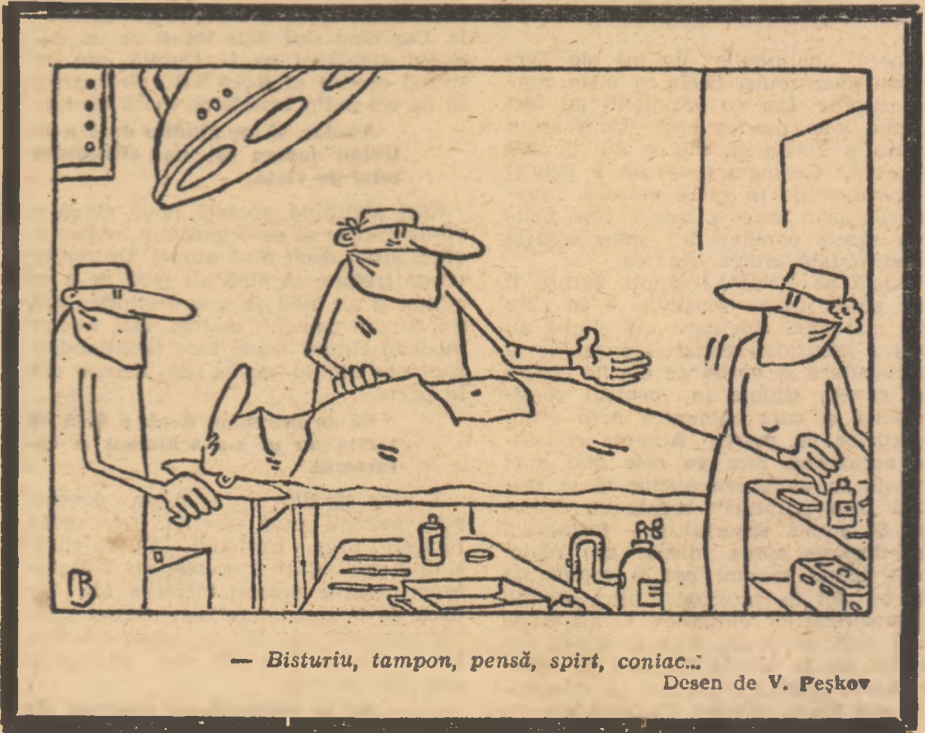

depărtarea părților lemnoase ale tulpinii, se recoltează în orele de prînz. După ce se usucă și se toacă mărunt, se prepară sub formă de infuzie din două linguri de plantă mărunțită pentru jumătate de litru de apă clocotită; după răcire se strecoară și se îndulcește. Se beau 2-3 ceaiuri pe zi, cu efecte remarcabile în tratamentul enterocolitelor, aerofagiei, angicocolitelor. În amestec cu infuzia de urzici se recomandă împotriva hemoroizilor. Instilat în vezica urinară, ameliorează sau vindecă cistitele, datorită și acțiunii antibiotice a extractului de coada șoricelului.

2. **AFINUL**, ale cărui frunze se culeg în lunile mai-iunie, adică înainte și în timpul înfloririi plantei, iar fructele în iulie și august, se usucă în locuri întinse aerisite. Din frunzele uscate și tocate mărunt se prepară o infuzie cu efecte bune în tratamentul diabetului, avînd efecte hipoglicemice. Fructele se consumă proaspete sau uscate, sub formă de macerație în apă sau decoct: 100 g fructe uscate, lăsate să se macereze în apă timp de 12 ore, întreaga cantitate consumîndu-se în cursul unei zile. Decoctul se bea cald după o prealabilă fierbere timp de 30 de minute. Fructele, maceratul și decoctul de afin sînt recomandate în enterocolite, diaree, fermentații intestinale.

3. **PRUNELE** uscate au efecte laxative numai dacă sînt consumate pe nemîncate. În acest scop prunele uscate sau afumate vor fi lăsate o noapte întreagă să se înmoaie într-un vas cu apă, după ce în prealabil au fost crestate cu cuțitul. A doua zi vor fi puse la fiert timp de 2-3 ore, avînd grijă ca apa să fie schimbată de 2-3 ori în cursul fierberii. Consumate calde sau reîncălzite în puțină apă, dimineața pe nemîncate, în cantitate de 8-20 de prune, ele constituie un excelent regulator al tranzitului intestinal împotriva constipației și un bun descongestionant al ficatului.

4. **SEMINTELE DE IN**, recomandate în constipațiile rebele, se consumă seara înainte de culcare. Una, două linguri de semințe de in sînt lăsate să dospească într-un pahar cu apă, de dimineața pînă seara. După aceea se îndepărtează apa cu cojile semințelor, iar mucilagiul de pe fundul paharului se amestecă cu un măr dat prin răzătoare și cu o lingură de miec.

— Bisturiu, tampon, pensă, spirt, coniac...

Desen de V. Peșkov

INDONEZIA

Bali, din zori pînă în amurg

În lanțul de insule indoneziene, Bali este ca o inimă verde. Nu e cea mai mare, dar nici cea mai mică din cele peste 5 000 de insule ale arhipelagului. Și deși pare că seamănă cu celelalte este totuși foarte deosebită.

Olandezii au cucerit-o și anexat-o la restul coloniei destul de tîrziu: în 1906. Cînd armata olandeză a generalului Van-Hoorn a debarcat pe tîrmul vestic al insulei, bășinașii au pornit împotriva tunurilor și puștilor înarmați numai cu pumnale. Generalul a ordonat deschiderea focului și mii de insulari au căzut secerăți de gloanțe și o-buze. Această sinucidere colectivă ne dă o imagine foarte fidelă despre caracterul balienilor, despre sentimentul lor de demnitate.

Dacă începi vizita din vestul insulei, pe măsură ce te apropii de Denpasar drumul se depărtează din ce în ce mai mult de tîrm înaintînd în zig-zag în vegetația deasă. Rîulețele care se preling de pe versantele vulcanilor și-au săpat albi strălucite dar adînci. În zori și în amurg se pot vedea scaldîndu-se în ele oameni și animale; e un tablou demn de penelul lui Renoir — femei goale pieptîndu-și părul lung în care strălucesc picături de apă. Alături, pe jumătate viriți în riu, stau bivoli uriași, iar în jur se zbunguie fericiți copii goi. Auriul trupurilor se armonizează splendid cu peisajul.

Din apa cu reflexe metalice a lacului Bratan se înalță un templu. Acolo începi să înțelegi de ce balienii aleg pentru templele lor locuri de o frumusețe sălbatică, aproape înfricoșătoare. Vulcanul la poalele căruia se află lacul este învăluit în nori de fum gros. Totul în jur e cenușiu. Linistea amenințătoare e copleșitoare și simbolizează parcă așteptarea vesniciei. Templul de la marginea lacului e închinat unor zei care, conform credinței populare, trăiesc în craterul vulcanului.

Torente de lavă care s-au revărsat în cursul numeroaselor erupții se deosebesc după culoare: cele recente sînt mai întunecate. Ultima erupție, din 1963, a făcut 3 000 de victime. Atunci, în luna februarie a erupt mai întîi Agung. Puternica explozie a retezat vîrful vulcanului. Apoi, în martie, i-a urmat exemplul Batur. Erupția acestuia a fost însoțită de o revărsare de cenușă atît de cumplită, încît a acoperit timp de trei zile cerul pînă în orasul Surabaya, aflat la 250 km depărtare. Mortale n-au fost totuși atît lava și cenușa, cît gazele toxice fierbinți care au precedat erupția. În ciuda numeroaselor catastrofe, insularii continuă să se stabilească la poalele vulcanilor.

Sudul insulei este acoperit de orezării dispuse în terase. Transformată de mina omului, natura s-a preschimbă într-o autentică operă de artă. Ogoarele cultivate cu orez par faldurile unui văl strălucitor zvîrlit peste versantele munților. Cu timpul, lucrarea pămîntului s-a transformat parcă dintr-o necesitate imperioasă într-o cerință estetică. Încît Bali se mîndrește pe bună dreptate cu orezăriile sale care sînt cele mai frumoase din Indonezia, dacă nu din întreaga lume. Hotarele ogoarelor urmează sinuozitățile terenului și sînt consolidate cu pietre frumos așe-

zate și corali scoși din mare și cărați în spinare pe munte.

În orezării se pescuiește lindungul, o varietate de țipar, de 10-20 cm lungime. Pentru a-l prinde, țărani recurg la un mijloc foarte ingenios: ei instalează în birlogul peșterilor capcane — tulpini de bambus goale pe dinăuntru și îndoite la un capăt. În aceste tulpini viră momeala. Lacomul pește intră înăuntru, înghite momeala dar nu mai poate ieși. Prăjit în ulei de palmier, lindungul e o delicatose.

Mîncarea preferată a insularilor este totuși carnea de vită uscată și amestecată, în vase de tuci, cu orez, cartofi, piper și alte condimente. Europeanii pot atenua puternicul efect al condimentelor consumînd acest fel de bucate cu fructe, care se găsesc din belșug în insulă.

Căci Bali abundă în tot felul de fructe tropicale, printre care predomină citricele. Clima de seră a insulei face însă ca fructele să se dezvolte foarte repede, încît nu izbutesc să se îmbogățească cu vitamine, să extragă din sol calorile necesare, și de aceea aportul lor în organism este mic. Ca să suplinească lipsa de calorii, insularii își condimentează puternic bucatele. Piperul este un puternic stimulent, accelerează circulația sîngelui, încălzește,

Țărani din Bali în drum spre orezării

dă putere. O substanță similară — betelul (gumă de mestecat tonifiantă cu gust astringent) — îi ajută să-și păstreze vitalitatea în condițiile unei clime greu de suportat. Guma este preparată dintr-un amestec de frunze de betel, var stins și nucă pisată care înroșește gura.

Pe marginea drumului, la umbra copacilor de pe lângă case pot fi văzute niște cuști împletite din bambus în care se odihnesc la răcoare cocoși de luptă — păsări pe care bărbații le înconjoară cu o grijă deosebită. În această captivitate temporară cocoșii așteaptă ziua în care trebuie să-și înfrunte adversarii în arenă. În fiecare seară stăpînii lor îi scot din cușcă și-i masează îndelung în vederea bătăliei hotărîtoare.

Într-o vreme luptele de cocoși au fost interzise prin lege, dar acest lucru a stîrnit în Bali nemulțumiri atît de puternice, încît autoritățile au trebuit să revină asupra hotărîrii anterioare. E adevărat, autoritățile insulare au limitat, totuși, numărul luptelor la numai două pe lună: de obicei la 1 și 15 ale fiecărei luni, dar în satele mai depărtate balienii nu țin seama de această opreliște.

Luptele se desfășoară pe o platformă specială în prima curte a unui templu sau, dacă sînt „ilegale”, în pădure. Proprietarii cocoșilor aleg rivali demni de păsările lor. Mai întîi, cocoșii trec din mînă în mînă și suporterii fac primele pariuri. Apoi proprietarii se trag deoparte spre a-i înarma pe viitorii luptători. Astfel, cocoșilor li se fixează de piciorul stîng o lamă de oțel ascuțită, confecționată de fierari care fabrică și tradiționalele pumnale. Fiecare

proprietar de cocoș poartă lama într-o teacă de scoică. Există fel de fel de lame, în funcție de greutatea cocoșilor. Fierarii le fixează de piciorul păsării cu ajutorul unui fir lung de bumbac roșu. Lama poate fi prinsă în stînga sau în dreapta pîntenului natural. În primul caz ea împiedică evoluția cocoșului, iar în al doilea se transformă într-o armă redutabilă. Aceste detalii sînt foarte importante pentru participanți, căci uneori, pentru echilibrarea șanselor, proprietarii cocoșilor slăbesc, cu acordul general, puterea unuia dintre luptători.

Într-un colț al arenei, sub un șopron se așine arbitrul — de obicei un bătrîn cu fața smochinită, gol pînă la briu și cu buzele roșii de betel. Cînd izbește într-un mic gong, lupta poate începe. Într-un vas de lut, plin cu apă, se așează o jumătate de nucă de cocos goală, prevăzută la mijloc cu un orificiu. Nuca se umple treptat cu apă, iar cînd cade la fund ea anunță sfîrșitul unei runde — în total cinci. Dacă însă rezultatul luptei nu este evident după cele cinci runde oficiale, luptătorii sînt închiși împreună într-o cușcă. În câteva secunde unul din ei e mort.

O altă pasiune a insularilor sînt dansurile. Se pare că cel mai impresionant dintre ele este „Ketiak” — „Dansul maimuțelor”. În mijlocul primei curți a unui templu se înfige în pămînt o tortă și cîteva sute de bărbați, goi pînă la briu, se așează în cercuri concentrice în jurul ei. Fiecare poartă la ureche o floare roșie și își mișcă ritmic umerii, strigînd: „Ketiak!... Ketiak!... Ketiak!...”, iar un povestitor istorisește cu glas tare episoade din „Ramayana”.

Căci „Ramayana” — epopeea indiană despre Rama și Sita — este cunoscută în toată sud-estul Asiei, adevăr reliefat de basoreliefurile de pe zidurile templelor și de spectacolele teatrale, de dansurile și credințele populare. Prin-

ISLANDA

Între ghețari și vulcani

Gheizerul care a dat numele tuturor celorlalte izvoare termale a secat. În scoarța terestră s-au petrecut unele deplasări și gheizerul a încetat să mai arunce apă fierbinte. În schimb, acum cîțiva ani, după erupția unui vulcan submarin, din valurile Atlanticului s-a ivit o insulă care a devenit curînd foarte populară în Islanda. Dar o altă insulă, pe care era instalat un far pentru pescari, s-a mistuit pe neașteptate în abis.

Exemplele de mai sus sînt mici episoade din zbuciumata isorie a țării cu cei mai mulți vulcani activi — peste treizeci — și cu circa șapte sute de gheizere.

În valea Hvåragrady a fost întemeiat un întreg oraș care utilizează izvoarele termale. Pe străzi nu s-au construit case ci sere. Vaporii și apa fierbinte care țîsnesc din pămînt dau deopotrivă căldură bananelor care cresc la școala de pomicultură sau roșiilor, castraveților, ardeilor, lălelelor etc., cultivate de orașeni.

Proprietarul unei astfel de sere, cu fațada la șosea, îi atrage pe turiști și pe localnici cu firma-i de neon: „Rai”. Și se poate spune că cei din „Rai” știu să obțină bani de pe urma căldurii furnizate de vulcani. Proprietarul serei cumpără produse de la țărani care locuiesc departe de drumurile principale și le vinde la un preț triplu. În seră, într-un chioșc amenajat sub ciorchini mari de struguri, se pot cumpăra suveniruri confecționate din rocă vulcanică.

Valea Hvåragrady, mi s-a spus la Uniunea agrară din centrul ei administrativ, acoperă aproape integral nevoia de legume proaspete a populației islandeze. La Reykjavik, capitala țării, casele, întreprinderile, școlile și bazinele de înot sînt încălzite de termocentrale care utilizează apa izvoarelor fierbinți.

Interesant e totuși că nu lava fierbinte și nu izvoarele termale au dat numele țării, situate lângă Cercul polar. Țara și-a spus „Islanda” („țara ghețurilor”) pentru că are cei mai mari ghețari din Europa. Ei acoperă cam paisprezece la sută din suprafața insulei. Pășunile bune, clima relativ blîndă, abundența de pește și păsări au adus acolo în secolele IX—X scandinavii, veniți mai ales din Norvegia. Între 930—1262, de cînd datează parlamentul său (Althing), considerat cel mai vechi din Europa, Islanda a fost independentă. În 1262 a intrat într-o uniune cu Norvegia, apoi a trecut sub stăpînirea Danemaricii și abia în 1944 și-a proclamat din nou independența.

Mi-a făcut o deosebită plăcere întîlnirea cu niște entuziaști care și-au propus să schimbe aspectul „tradițional” al insulei. Astfel, în țara ghețarilor, vulcanilor și pietrei a fost înființată Asociația voluntară a pădurarilor, care intrunește 28.000 de inși. Fiecare al șaptelea locuitor al Islandei face astfel parte din această asociație. În urma eforturilor depuse de ei, în nord-estul insulei, de-a lungul lacului Lagarflöt, a luat ființă un masiv păduros cu o suprafață de șase sute de hectare. Cîțiva pădurari mi-au arătat cu mîndrie plantații de copaci cu o înălțime de treisprezece metri și un diametru destul de mare, între care cedri, brazi siberieni, zădă de Arhanghelsk, etc., care s-au adaptat foarte bine solului vulcanic al insulei.

A. Ziuzin

(După „Vokrug sveta”)

gIODU
• globul globul
globul globul globul
• obul globul globul glot
• l globul globul globul gi
globul globul globul globu
• ul globul globul globul glo
globul globul globul globul
• bul globul globul globul glo

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR pe perioada 20—25 mai 1972

Simbătă 20 mai, ora 19: Seară de teatru: „Opțiunea umanistă a teatrului românesc”. Participă: prof. univ. dr. Ileana Berlogea, Irina Petrescu, actriță, prof. univ. Ion Olteanu, regizor, artist emerit. Discuția va fi condusă de Eugen Comarnescu, ziarist. Urmează un spectacol de teatru.

Luni 22 mai, ora 19: Ciclul „Prospectivă: de la a imagina la a fi posibil”. Colocviu: „Proгноza științifică și tehnologică în prefigurarea viitorului”. Participă prof. univ. dr. ing. Vasile Cătuneanu, decanul Facultății de electronică și telecomunicații a Institutului Politehnic București, Radu Negru, consilier la Consiliul național pentru știință și tehnologie, lector univ. ing. Mircea Silețchi. Discuția va fi condusă de George Botez, publicist. Urmează filmul documentar „Ceasornicul universului” și un film artistic.

Marti 23 mai, ora 19: Conferința: „Conferința pentru dezarmare de la Geneva și urmările ei”. Va vorbi C. Paraschivescu-Bălăceanu, vicepreședinte al Asociației juriștilor din R. S. România. Urmează filmul documentar „Cronică de copil” și un film artistic.

Miercuri 24 mai, ora 19: Ciclul: „Omul socialist al secolului XX”. În dezbatere: „A clădi omul și socialismul multilateral dezvoltat”. Va vorbi conf. univ. dr. Mihai Zugravu. „Atitudinea față de muncă în dialog cu conștiința”. Va vorbi Dumitru Vacariu, director general adjunct în Ministerul muncii. „Armonia de interese în societatea noastră”. Va vorbi conf. univ. dr. Haralambie Niculescu. Urmează filmul documentar „Manuela” și un film artistic.

Joi 25 mai, ora 19: Ciclul: „Economia sovietică — profil actual”. Conferința: „Potențialul industrial și progresul tehnic în U.R.S.S.”. Va vorbi prof. univ. dr. Vagu Parasciv. Urmează filmul documentar „Orizonturi siberiene” și un film artistic.

Manifestările au loc în Grădina de vară a Casei prieteniei româno-sovietice din str. Batiștei nr. 14.
In caz de timp nefavorabil manifestarea se amână.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

M.P. — Cugir jud. Alba: Bufeurile sau valurile de căldură și transpirația abundentă mai ales noaptea se datoresc unor tulburări de origine neurovegetativă, extrem de frecvente în menopauză, ca urmare a dificultăților de adaptare la situația nouă a climacteriului. Cauza este desigur o dereglare hormonală, prin insuficiență ovariană și hiperfuncție hipofizară. De aceea, o dată cu tratamentul hormonal (Estrotest, Naposim), se recomandă neuroleptice antidepresive, ca Antideprin (Tofranil) 1-2 cpr. pe zi dimineața și la prânz și Diazepam 1 cpr. înainte de culcare. Puteți asocia de asemenea, în cure periodice, Folcisteină U (10-12 fiole pentru o cură) și vitamina E 3 drajeuri pe zi. Bune rezultate dau și cursele periodice de Aslavital injecții i.m., 1 fiolă la 2 zile, asociat cu drajeuri 1-2 pe zi (după mesele principale).

ARDELEANU I. — Lipova, jud. Arad; OITCANU MARIA — Rădăuți; MAGDALENA — București; MANTEA MARIA — București: Printre cauzele sterilității feminine hipoplaziile de uter și ovar, retrodeviațiile uterine și obstrucțiile trompelor par a avea cea mai mare frecvență. Dacă prima situație comportă un tratament hormonal (Gonacor, Clomifen, eventual corticoizi) și balneo-fizioterapie (Sovata), ultimele două nu pot fi eliminate însă decât prin cură chirurgicală.

M.P. — Colibași, jud. Argeș: 1) Cititi răspunsul dat sub Ardeleanu I. — Lipova ș.a. 2) Mai multe cure repetate de Folcisteină U (o fiolă la 2 zile) cu pauză de 15 zile între ele, asociată cu vitamina E 3 drajeuri pe zi pot avea efecte pozitive. 3) Credem că numai tratamentul chirurgical poate înlătura radical pruritul hemoroidal.

O.T. — Moinești, jud. Bacău: 1) În sterilitatea cauzată de disfuncții tireoariene este indicată administrarea de gonadotrofine serice (cu prudență la femeile tinere!) înaintea ovulației (400 u. pe zi a 7-a, a 8-a, a 9-a zi și 1000 u. în a 12-a zi a ciclului), apoi gonadotrofine corionice (1000 u. pe zi în a 13-a a 15-a și a 18-a zi a ciclului) 2) Cura de slăbire vă este absolut necesară 3) Oscilațiile tensionale reprezintă primul stadiu al așa-numitei hipertensiuni esențiale, de origine nervoasă. Este vorba de o nevroză hipertensivă favorizată de influențe negative ale mediului exterior (emoții, iritații etc.). În

cazul soțului dv. credem că Guanetidina sau Tioridazina ar da rezultate superioare altor hipotensive.

B.P. — Tulcea: Regretăm, dar problema care vă frământă și care nouă ne apare puțin cam anacronică nu poate fi elucidată decât printr-un consult medical „de visu”.

A.P. — Brăila: În avorturile cu repetiție trebuie căutată originea acestui accident (hipoplazie genitală, malformații uterine, infecții ale tractului genital, tulburări endocrine?). În orice caz, cu ocazia unei noi sarcini (întrucât hemoragia pare să fi indicat expulzia spontană a oului!), administrarea preventivă a Progesteronului (sau Gestanon) timp de 2-3 luni combinat cu Dietilstilbestrol (ori Sintofolin) pare indicată. După unii autori, ar fi necesară o medicație mai complexă, după următoarea schemă: 5000-10 000 u. gonadotrofine corionice (Gonacor) la două zile până în a 16-a săptămână de sarcină; 10 mg Progesteronă pe zi până la perceperea mișcărilor fetale; 5 mg Dietilstilbestrol zilnic, crescând doza cu câte 5 mg în fiecare săptămână până în a 35-a săptămână; 0,1-0,5 g de tiroidă uscată: terapie polivitaminică, 3 cpr. vitamina C 200 și 2 drajeuri vitamina E zilnic. Sintem de părere că cerclajul cervicoistmic ori, eventual, istmorafia ar constitui metode chirurgicale cu caracter profilactic împotriva avortului spontan.

DICU ANETA — Lupeni: Stima și respectul nostru pentru această mișcătoare confesiune: „Trebuie să vă mărturisesc că iubesc foarte mult copiii și nu strică nici 5 dacă aș mai avea. Fetita mea este foarte necăjită că ea e singură la părinți”. În asemenea situații este indicat atât examenul ginecologic al soției, precum și spermograma și examenul 17-cetosteroidilor urinari ai soțului pentru a se aprecia gradul de fertilitate.

R.G. — București; M.I. — Galați: Vaginita micotică este o parazitoză provocată de ciupercile din genul Candida (albicans), apariția ei putând fi favorizată de diabet, de un tratament cu antibiotice, de o sarcină, o insuficiență foliculinică etc. Tratatamentul constă în aplicarea de ovule vaginale cu Stamidin, asociat cu Fungizon (amfotericină) 3-4 g pe zi pe cale bucală, în doze fracționate, badijonări la 2-3 zile cu violet de gențiană sol 5% în alcool 60% (ori cu preparatul Gentosal) sau cu sol. 10% glicerina boraxată.

BUCURIA COPILOR '72

JUCĂRII
PĂPUȘI-MINGI
JOCURI DE
CONSTRUCȚII
TRICOTAJE
CONFECȚII

BOMBOANE
DROPSURI
DRAGEURI
NAPOLITANE
CIOCOLATĂ

mai 23-1 iunie
bucurii, bucurii, de ziua voastră dragi copii!

M.C.I. RECOM.

Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor

CUPRINDE:

- bunurile din gospodărie;
- pe asigurat și pe celălalt soț, pentru urmările accidentelor (invaliditate permanentă sau deces), produse la domiciliu;
- despăgubirile civile ce ar rezulta pentru asigurat și membrii familiei sale față de proprietarul imobilului și față de alte persoane, pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor, produse la domiciliul asiguratului.

Bunurile asigurate: mobilier, obiecte casnice, mașini de cusut, aparate electrice de uz casnic, îmbrăcăminte, instrumente muzicale, aparate de radio și t.v., magnetofone, picupuri, cărți, note muzicale, covoare, obiecte de artă, produse agricole, viticole, produse animale, alimente, unelte, motociclete, biciclete, căruțe, materiale de construcții, furaje etc.

Asigurarea cuprinde bunurile asiguratului, cele ale membrilor familiei sale (inclusiv cele luate în deplasare) și ale oricăror altor persoane care locuiesc împreună și gospodăresc în comun cu asiguratul, precum și cele aparținând altor persoane, dacă se află în folosință sau păstrarea asiguratului sau a membrilor familiei acestuia.

Suma asigurată: bunurile se asigură pentru sumele declarate de asigurat. Pentru caz de invaliditate permanentă totală suma asigurată este de 10 000 de lei (în caz de invaliditate permanentă parțială se plătește o parte din această sumă, proporțională cu gradul de invaliditate permanentă), iar pentru caz de deces, 5 000 de lei. Pentru despăgubiri civile, suma asigurată se poate ridica până la 30 000 de lei.

Prima de asigurare este de 2 lei pentru fiecare 1 000 de lei sumă asigurată. De ex.: pentru suma asigurată de 50 000 de lei, se plătește o primă anuală de numai 100 de lei.

Riscurile asigurate: Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate provocate de: incendiu, trăsnet, explozie (chiar dacă trăsnetul sau explozia nu au fost urmate de incendiu), ploaie torențială, grindină, inundație, furtună, uragan, cutremur de pământ, prăbușire de teren, alunecare de teren sau în caz de pagube produse de greutatea zăpezii sau a gheții, precum și în cazurile de furt prin spargere, căderea pe clădirile sau adăposturile în care se aflau bunurile asigurate a unor obiecte ori prăbușirea clădirilor sau adăposturilor respective, precum și izbirea lor de către un vehicul; carbonizarea totală sau parțială ori topirea chiar și fără flacără; stricăciunile accidentale produse de instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire centrală; pierderea sau dispariția bunurilor asigurate cauzate direct de riscuri asigurate etc.; măsurile de salvare a bunurilor asigurate, luate în timpul producerii daunei (incendiului, inundației etc.) și multe alte cazuri.

Această asigurare se poate încheia de posesorii de animale și ca o asigurare suplimentară la asigurarea de animale, pentru suma asigurată de 10 000 de lei, pe durata de un an sau chiar pe o durată mai mică, potrivit duratei asigurării de animale, cu prima anuală de 20 de lei.

Pentru încheierea asigurării, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice și instituții, agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

INTREPRINDERE DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele produse:

- Roabe metalice cu roată cauciucată.
- Rezervoare metalice de la 500 l la 50 000 l;
— cilindrice orizontale
— cilindrice verticale
— paralelipipedice.
- Paturi metalice tip internat — se pot suprapune
- Dulapuri metalice pentru halbe, acte și scule.
- Mașini de gătit tip 12 A.
- Mașini de gătit tip 14 I.
- Burlane negre.
- Coturi drepte.
- Cuptoare țărănești.
- Jghlaburi, burlane și coturi sinate.
- Transperante din fire cord.

— Uite ce bicicletă!...

Tranzacția

Greu mai e să găsești astăzi un om cumsecade. Un om cu maniere, bun, cinstit; pe scurt, așa cum trebuie să fie. Ca să nu spun ce greu e să găsești un asemenea om mai ales când e vorba să-ți vinzi mașina. E ca o problemă cu multe necunoscute, fcarte greu de rezolvat. De asta, când primul cumpărător a sunat la ușă mi-am și zis în gând: „Să nu crezi nimic din ce ți-o spune!”

— Va să zică așa! am început. Trebuie să-ți spun că mașina mea a fost evaluată la trei mii de ruble. Dar eu cer cinci mii de ruble.

— Foarte bine! Mi se pare chiar că ceri puțin.

— Perfect. Atunci îmi dai acuma două mii de ruble și celelalte trei când facem actele.

— Nu, nu, a răspuns el repede. Cu asta nu mai sînt de acord. Nu-mi convine, fiindcă s-ar putea ca după ce-ai să capeți două mii de ruble să nu mai vrei să vinzi mașina.

— Și atunci, ce propui?

— Îți dau trei mii când facem actele și două — după.

— Adică, fiind „după”? Când mașina o să fie a dumitale? Să încep să alerg după dumneata — și să nu te mai găsesc?

— Bine! a încuviințat el. Dacă n-avem încredere unul în altul atunci să dăm banii altei persoane. Imediat ce semnăm toate actele, această a treia persoană o să-ți dea toți banii.

— Și dacă n-o să mi-l dea?

— Cum așa? N-ai și dumneata pe cineva în care să ai încredere?

— Nu, i-am replicat eu. Când e vorba de atîția bani, nu mai cred pe nimeni.

— Atunci cum să facem?

Cîteva minute am rămas amîndoi să chibzuim, într-o tăcere totală.

— Ce-ar fi, a început el brusc, dacă am face vînzarea-cumpărarea fără intermediul magazinului?

— Cum?

— Foarte simplu. Ești înșurat?

— Da. Dar ce importanță are asta?

— Am o idee! Divorțezi și lași soției autoturismul. Iar eu o iau de nevastă. Dînsa îmi dă mie mașina iar eu dumitale — banii. Ce părere ai?

— Nici gînd. Se vede că n-o cunoști pe nevastă-mea. Asta-i trebuie, să ajungă proprietara mașinii! Nu numai că n-o să te la de bărbat, dar nici la mine n-o să se mai întorcă.

Drept care am tăcut din nou.

— Știi la ce m-am gîndit? — I-am spus deodată eu, după ce m-a străfulgerat o idee. Hai să te înfiez!

— Pe mine?!

— Da. Ce ți se pare așa curios? Am tot dreptul să-i fac cadou fiului meu o mașină. Nu? Iar dumneata, ai să-mi dai, foarte simplu, cinci mii de ruble.

— Dar cum să mă înfiez? Doar sînt mult mai în vîrstă decît dumneata. Mai normal ar fi să te înfiez eu pe dumneata, iar dumneata să-i dăruiești „tatălui” o mașină.

— Numai că eu am tată.

— Ai? Atunci e foarte bine! Să

mă înfiez pe mine. Și ca un frate bun ce-ai să fii, să-mi dăruiești mașina.

— Nu, i-am răspuns categoric. Tata n-o să accepte niciodată să facă așa ceva.

— Încearcă să-l cointerezezi. Dă-i de pildă ceva din cele cinci mii de ruble.

— Dar de ce să-i dau eu?

— Fiindcă dumneata ești fiul lui, mi-a explicat cumpărătorul.

— Da ce, dumneata n-ai să-i fii tot fiu? Ba, încă, fiul cel mare. Așa că e de datoria dumitale să-i dai bani.

— Nici să nu te gîndești la așa ceva, a sărit însă el de colo. Nu i-am dat bani tatălui meu și am să-i dau tatălui dumitale?

— Și am tăcut a treia oară.

— Ia spune-mi, mașina e asigurată?

— Sigur că da,

— Atunci fă-o praf și pulbere.

— Cee?!

— Intră cu ea într-un copac sau în altceva, numai tare să fie. Primești pe loc trei mii de ruble de la asigurări și două mii îți dau eu, pentru fier vechi.

— Dar dacă mă fac și eu praf?

— Atunci îți cumpăr cel mai scump cărucior pentru invalizi. De două mii de ruble.

— Îți bați joc de mine?

— Ei, asta-i acum! Mă zbat și eu să găsesc o formulă care să-ți convină.

— Uite ce formulă îți propun eu: dă-mi cele cinci mii de ruble o dată și gata cu variantele.

— Eu zic să te mai gîndești. De ce să iei toți banii o dată? Îți dau trei mii și celelalte două ți le las prin testament.

— Care testament?

— Să-ți explic. Cum eu sînt mult mai în vîrstă decît dumneata, s-ar putea să mor. Și-atunci ai să primești banii prin testament.

— Dar dacă mor eu mai întîi?

— Ei, asta ar fi grozav! Aș scăpa de o datorie!

— Ah, am înțeles! Vrei să mă frațerești, i-am spus eu verde de la obraz, dar n-o să-ți meargă!

— Poate că dumneata vrei să mă frațerești pe mine!

— Auzi cine vorbește!

— Lasă că nici cu dumneata nu mi-e rușine! Cunoști zicala: ride clob de oală spartă?

— Atunci, salutare! i-am strigat. Caută alt prost. În altă parte.

Și cumpărătorul a ieșit și a trîntit ușa, așa de tare, încît am crezut că a sărit din țîțini.

E greu, foarte greu să găsești astăzi un om cumsecade. Toți încearcă să te păcălească. Și dacă dai, în fine, peste unul, apoi, ca un făcut, n-are cinci mii de ruble bani gheață.

A. Kurleandski
A. Hait

Dilemă

— Te rog să mă ierți că mă uit așa de fix la dumneata!

— O, nu face nimic. M-am obișnuit.

— Ești așa de des privit?

— Totdeauna se găsește cineva care să mă fixeze cu privirea, în autobuz sau în metrou.

— Da știi de ce? Fiindcă sînt unii oameni care arată așa de ți se pare că seamănă cu cineva. Eu însă sînt sigur că te-am văzut undeva. Mi-aduc aminte de cineva, dar de cine — nu pot să-mi amintesc. Acum te las însă în pace, că prea te-am siciit!

— Nu, nu, întrebările dumitale nu mă deranjează.

— De unde oare te cunosc? Cred că te-am văzut undeva.

— S-ar putea.

— Dar dumneata nu m-ai întîlnit niciodată?

— Parcă nu.

— Ia uită-te mai atent la mine! Ei, ei, chiar nu mă recunoști?

— Nu, nu te recunosc.

— Ei, atunci te rog să mă ierți, mi se pare că te-am confundat.

— Nu-i nimic. Se mai întîmplă.

— Nu te supăra că te-am plictisit atîta, dar dacă nu-mi aduc aminte de unde te știu am să mă chinuiesc cumplit. Vrei să fii așa de bun să-mi spui cum te cheamă?

— Arkadi.

— Curios. Arkadi nu-mi amintește de nimic. Dar numele de familie?

— Raikin.

— Nu. Cred că n-am să-mi pot aminti de unde te știu. Și ce bine te cunosc! Dacă nu te superi, spune-mi ai pe cineva pe care-l cheamă Vasilev? Vreun frate pe care-l cheamă așa?

— Nu, n-am frați.

— Ei atunci e rău de tot! Toată noaptea n-am să mai dorm pînă n-am să-mi amintesc... Nu cumva ai fost la Norilsk?

— Ba da.

— Ei, vezi?! Doamne, ce înseamnă să n-ai ținerere de minte! Ai lucrat la combinat prin '65, nu?

— Nu. Eu am fost la Norilsk în '68.

— Fir-ar să fie! Iar am dat greș. Ce dracu să fac? Nu te supăra, nu cumva ești minier? Mă gîndesc că poate ne-am cunoscut la Ufa?

— Nu. la Ufa e precis că nu ne-am văzut, pentru că nu am fost niciodată acolo.

— Ce ghinion, frate! Dar ești sigur că nu m-ai văzut în altă parte?

— După cîte mi-aduc aminte, nu te-am mai văzut. Te rog să mă ierți, dar la prima stație trebuie să cobor. La revedere!

• umor •
• umor umor umor •
• umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •
• umor umor umor umor •

— Noroc! Ei gata, de acum e clar! Toată noaptea am să mă chinuiesc să aflu unde l-am văzut. Mătușică, mata cobori la prima stație?

— Cobor, măică, cobor.

— Extraordinar. Unde l-am văzut?

— De ce te tot zbați atîta, fiule?

— Cum să nu mă zbat, cînd sînt sigur că l-am văzut undeva, dar nu știu unde.

— Nu te mai chinul degeaba. Nu știi cine e? Să-ți spun eu: e Raikin.

— Asta știu, mi-a spus-o și el. Dar eu vreau să știu de unde-l cunosc. Poate e-o să-mi amintesc mai tîrziu.

— Și eu cred tot așa.

— Gata! Mi-am amintit.

— Vezi, ți-am spus. Se poate să uiți așa, un artist?

— Dar de ce-l faci artist?

— Păi dacă asta e!

— Nu, mătușică, te înșeli! Că acum mi-amintesc foarte bine că e un minier pe care l-am mai întîlnit, dar nu la Ufa, ci la Bakou. Of, ce bine că mi-am amintit! Am scăpat de un ade-vărat chin.

— Pe semne că l-oi fi confundat eu. Dar eu nu cunosc nici un minier. S-ar putea să ai dreptate și să fie chiar așa cum spui, dar tare mai seamănă cu artistul nostru.

— Nu mătușică, nu, e așa cum îți spun eu. Ce mai tura-vura, e minier. Și te rog nu mai spune nimic, că altfel am să mă chinui toată noaptea. Ce mai, e minier! Numai că i-am uitat numele. Cum ziceai că-l cheamă?

— Raikin.

— Așa-i, ai dreptate. Raikin.

L. Izmailov

Planuri de concediu

Desen de O. Markovici